LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 10c A COPY

No. 59 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., liepos (July) 24, 1959 **** METAI 48-ji

KRISLAI

So Long!
Lauksime sugrįžtant.
Gražus supuolimas.
Istorinė kova.
Žmogau, ką tu darai?
Aš pasakysiu.
Tai koks skirtumas?

Rašo A. Bimba

Kai šiuos žodžius skaitysite, jau gal bus didžiuliame lėktuve kur nors virš plačiųjų jūrų kelyje į mūsų senąją tėvynę Tarybų Lietuvą pirmoji Jungtinių Valstijų lietuvių ekskursantų grupė! Laimingi tie mūsų broliai, tos mūsų seserys.

Netenka abejoti, jog jų nuoširdžiai laukia visa Lietuva. Netenka abejoti, jog jie ten bus visur draugiškai ir šiltai pasitikti ir priimti.

Pasiliekame laukti jų sugrįžtant. Tuo tarpu sakome: So Long! Geriausios kloties jums visiems šioje garbingoje ir džiugioje kelionėje!

Čia turime labai gražų supuolimą. Beveik tuo pačiu laiku Maskvon išlekia mūsų šalies vice-prezidentas Niksonas. Jis irgi ten svečiuosis savaitę kitą. Irgi netenka abejoti, jog visur jis bus gražiai priimtas. Jam mes irgi sakome:

So long! Good luck!

Niekas nė nekalba apie baigimą plieno darbininkų streiko. Todėl jis gali gerokai užsitęsti.

Viskas rodo, kad plieno trustas ryžtasi plienininkų unijai pakirsti kojas. O jeigu jam pavyktų pasiekti savo tikslą, tai būtų suduotas skaudžiausias smūgis visam darbo unijų judėjimui.

Štai kodėl jau dabar turėtų skubintis plieno darbininkams talkon visas darbininkų judėjimas. Deja, kol kas didelio susijaudinimo AFL-CIO dar nesimato. Ko George Meany ir Walter Reuther laukia?

Truputį nustebau, nes to nesitikėjau. Pagaliau su savo dvylekiu kanadiškiuose "Tėviškės žiburiuose" (liepos 16 d.) išlindo ir mūsų bruklynietis A. Šalčius. Jis irgi piktai bara Tarybų Lietuvos vadovybę, kam jinai paskutiniais laikais taip plačiai ir taip smarkiai pradėjo kelti aikštėn spaudoje ir kalbose Antrojo pasaulinio karo metu Lietuvoje hitlerininkų ir lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų papildytas baisiausias žmogžudystes.

A. Šalčius irgi nesuranda nė žodelio pasmerkimui tų baisių masinių žudynių. Viso labo jis dar netiesioginiai teisina hitlerinius pabaisas ir jųjų lietuviškuosius talkininkus. Jis tai daro šitokiais niekšiškais klausimais: "Bet... kas padėjo pradėti karą? Kas pradėjo genocidą? Kas išprovokavo žmonių kerštą?"

Vadinasi, žmonių žudytojai buvo nekalti, nes jie buvo "išprovokuoti." Vadinasi, pagal poną Šalčių, išskerdimas Lietuvoje 700,000 tarybinių žmonių buvo pateisinamas!

Kitas baisus dalykas, Šalčius kalba apie "žmonių kerštą." Vadinasi, visa lietuvių

(Tąsa 6-ame pusl.)

Iš keturių ministrų einamų pasitarimų

Geneva. — Anglijos, Francūzijos, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos užsienio ministrų konferencija ir vėl įklimpo į nesutikimus. Dar pirm konferencijos pasinaujinimo tatai jau buvo numatyta, nes Vakarų ministrai laikė pasitarimus ir suderino savo strategiją, kuri veda prie Tarybų Sąjungos pasiūlymų atmetimo.

Iš antros pusės Tarybų Sąjungos ministras atmetė Vakarų pasiūlymus, "kurie veda tik prie tuščių kalbų". Vakarų ministrų vardu kalbėjo JAV Valstybės sekretorius Herteris ir siūlė, kad Vokietijos apvienijimui ir jos reikalų sprendimui Keturių Didžiųjų ministrai pasiskelbtų pastoviu "kūnu" ir jie tuos reikalus svarstytų.

Kas dėl abiejų Vokietijų apvienijimo, tai TSRS užsienio ministras Gromyko sakė, kad jo šalies pozicija jau daug kartų buvo išdėstyta, jog tai yra pačių vokiečių reikalas. Jis sakė, kad Vakarų ministrai manevruoja pasiremdami ant nesukalbamos Vakarų Vokietijos Adenauerio "devynakės", kuris nesutinka tartis lygiomis su Rytų Vokietija.

Gromyko kaltino Vakarų ministrus ir už jų manevravimą Jis sakė, kad jie tai "ruošiasi iš konferencijos išvažiuoti, jeigu TSRS nepriims jų pasiūlymų", tai vėl siūlo ministrų konferenciją paversti pastoviu "kūnu" ir svarstyti Vokietijos reikalus, o tas tik atitolintų arba ir visai nustumtų viršūnių konferenciją.

Amerikos jaunimas vyks į festivalį

Washingtonas. — nepaisant kaip prieštarauja Amerikos turčiai ir komercinė spauda jaunuolių vykimui į Tarptautinį festivalį, bet iš Jungtinių Valstijų važiuos apie 400 jaunuolių. Komercinė spauda tikrina, kad tie jaunuoliai "neatstovaus svarbių organizacijų". Festivalis įvyks šią vasarą Vienoje, Austrijos sostinėje.

Bet Amerikos turčiams pavyko paveikti Indijoje, Indonezijoje, Sudane, eilėje Pietinės Amerikos šalių ir Jungtinėje Arabų Respublikoje, kur eilė jaunimo organizacijų pasisakė nedalyvauti festivalyje.

Atsidaro pasaulinis jaunųjų festivalis

Viena, Austrija. — Sekmadienį, liepos 26 d., čionai atsidaro Pasaulinis Jaunimo Festivalis. Jo organizatoriai sako, kad dalyvaus 17,000 jaunuolių iš 120-ties šalių. Jų tarpe bus menininkai, sportininkai, rašytojai ir kiti žymūs pasauliniai jaunuoliai. Festivalis tęsis iki rugpiūčio 4 dienos.

Kapitalistinis pasaulis kenkė festivaliui, jį apšaukė "komunistų festivaliu", kai kuriose šalyse nedavė jaunuoliams leidimo išvažiuoti.

Vienoje komercinė spauda mažai apie jį rašo.

Kairas. — Egipte pagamintas pirmasis automobilis, kuriam davė "Ramses" vardą.

Bukarestas. — Rumunijos vyriausybė nutarė pakelti darbininkų algas.

Plieno kompanijų yra dideli pelnai

New Yorkas. — Plieno darbininkų unija (United Steelworkers of America) paskelbė faktus, kad plieno kompanijos gali pakelti darbininkams algas tuo pat kartu nepakeliant ant plieno kainų. Unija sako, kad 1959 metais kompanijos turi didžiausius pelnus istorijoje.

Kiekvieną dieną kompanijos pasidarė po $5,000,000 pelno, arba po $39,000,000 per savaitę. Taip augant pelnams per metus jos turėtų du bilijonus dolerių pelno.

EISENHOWERIS PRIEŠ VIRŠŪNIŲ SUEIGĄ

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris sako, kad jau nereikalinga viršūnių konferencija. Jis mano, kad Chruščiovas "jos nenori". Eisenhoweris mano, kad Tarybų Sąjunga "nenori didelio karo, nors dėl Berlyno gali prasidėti šaudymas". Jis išvadą daro, jeigu karo pavojaus nėra, tai nereikalinga ir viršūnių konferencija.

Pasikartojo 1958 metai. Ir tada Washingtonas ją atidėliojo, o rudeniop viešai pasisakė prieš viršūnių sueigą.

ĮSAKYTA JAV LAKŪNAMS ŠAUDYTI Į TARYBINIUS

Washingtonas. — Karinis laivynas paskelbė, kad, jo vyriausias komandierius admirolas A. A. Burke, įsakė Amerikos lakūnams šaudyti į tarybinius lėktuvus "savęs apsigynimui". Nesusipratimai įvyksta Amerikos lėktuvams manevruojant Tarybų Sąjungos srityje.

Nauji turčių pasimojimai prieš plieno darbininkus

Washingtonas. — Didžiosios plieno kompanijos, Prekybos departmentas ir įvairūs gynybos skyriai jau daro planus darbininkų streiko sulaužymui. Didžiųjų plieno kompanijų sudarytas The Steel Companies Coordinating Committee veda propagandą prieš darbininkus ir jų uniją. Minimas komitetas davė visiems dideliems laikraščiams pilno puslapio "skelbimą" po antrašte "The Steel Union on Strike for More Inflation".

Šis jų pareiškimas yra riebiai apmokėtas. Kompanijos savo pareiškime pasakoja, kad plieno darbininkai turi aukščiausias algas, būtent, su "benefitais" po $4.88 per dieną. Įrodinėja, kad iš "streiko darbininkai neturės naudos, nes jeigu bus pakelta jiems alga, tai bus pakelta ir kaina ant plieno", o tas stums šalį į infliaciją. Tvirtina, kad plieno kompanijos nenorėjusios streiko, bet būk darbininkų unija "buvo kurčia ir nenorėjo susitarti".

Tuo kartu, kaip yra vedama propaganda prieš plieno darbininkų streiką, tai jau daromi žingsniai imtis legališkų priemonių prieš jį. Visoki specialistai ieško galimybių pritaikinti Taft - Hartley Įstatymą. Prekybos departmentas, atominių ginklų gaminimo fabrikantai, valdžios komitetai ir gynybos skyriai ieško galimybių išėmimui draudimo ("injunction") prieš streiką. Prezidentas Eisenhoweris jau du kartus tarėsi streiko reikalais; kartą su Darbo departmento sekretoriumi J. P. Mitchell, o antru kartu su Dr. R. J. Saulnier, Ekonominių Reikalų tarybos prezidentu.

Plieno darbininkai vieningai stovi streiko lauke. Mažesnieji fabrikai, kur nėra streiko, pereitą savaitę davė tik 13 procentų plieno gamybos.

Liepos 31 dieną baigiasi kontraktas aliuminio darbininkų. Trims didžiausioms kompanijoms: Aluminum Co. of America (Alco), Reynolds Metals Co. ir Kaiser Aluminum & Chemical Corp. dirba apie 30,000 darbininkų.

Federalinės valdžios paskirtasis direktorius J. F. Finnegan, sutaikymui plieno darbininkų ir kompanijų, ieško galimybės išvengti aliuminio darbininkų streiko. Jis sako, kad jeigu šios industrijos fabrikantai ir darbininkai susitars, tai tas pagelbės susitarti ir baigti plieno industrijoje streiką.

Nors plieno kompanijos gyrėsi, kad jos turi daug gatavo metalo, bet streikas jau jaučiamas kiekvienoje industrijos šakoje, kur tik yra reikalingas plienas. Ir tatai gali priversti plieno kompanijas greičiau taikintis su darbininkų unija.

Vėliausios žinios

New Yorkas. — Didelis lėktuvas "DC-7B", atskridęs iš Miami, nusileisdamas apsilamdė, nes jis pametė du ratus. Lėktuve buvo 60 žmonių. Septyni nukentėjo nuo didelio sukrėtimo.

Washingtonas. — Vice-prezidentas Niksonas išskrido į Maskvą. Jo lėktuvas buvo apsistojęs Islandijoje papildymui kuro.

Varšuva.—Lenkija ir Tarybų Sąjunga išleido bendrą pareiškimą. Jos sako, kad visomis jėgomis padės Rytų Vokietijai išlaisvinti nuo okupacijos vakarinį Berlyną.

New Yorkas. —Policininkas nušovė Carlos Rosario 16-kos metų amžiaus. Rosario šaudė į vaikus ir žmones. Jis šešis pašovė, jų tarpe keturis 7 ir 10 metų amžiaus.

Jakarta. — Indonezijos prezidentas Sukarno paskyrė karinio laivyno vadu admirolą Subijakto. Jis veiks prezidento kontrolėje.

Varšuva. — Lenkija įsakė Associated Press korespondentui Stanley Johnson tuojau išvažiuoti. Sako, kad jis neteisingai žinias paduodavo ir vartojo neleistinus piktžodžiavimus.

Plainview, L. I. — Trys berniukai sužeisti jų pasigamintos "bombos". Jaunuoliai paimti į ligoninę.

Salem, Ore. — Mirė D. McKay 1953—1956 metais buvęs Jungtinių Valstijų Vidaus reikalų sekretorius.

Washingtonas. — Mirė admirolas William Leahy, ilgus mt. buvęs prezidento Roosevelto patarėju. Admirolas jau buvo 84 metų amžiaus.

Los Angeles, Calif. — Lawrence Welk atstatė iš savo programų Alice Lon, o jos vieton pasikvietė Joan O'Brien.

Stockholmas. — Tarybų Sąjunga pranešė Danijai, Norvegijai ir Švedijai, kad Chruščiovas atidėjo tų šalių aplankymą.

Pirmieji Amerikos lietuviai turistai išvyko į Lietuvą

NEW YORKAS.—Liepos 23 d. bus svarbi Jungtinių Valstijų lietuvių gyvenime istorinė data. Tą dieną iš New Yorko didžiuliu lėktuvu išskrido dvidešimt du mūsų šalies lietuviai į Tarybinę Lietuvą. Tai pirmoji taip skaitlinga turistų grupė vyksta pamatyti savo senąją tėvynę.

Trečiadienio vakarą į Lietuvių Kultūrinį Centrą susirinko skaitlingas vietos lietuvių būrys išlydėti pirmąją turistų grupę. Prie užkandžių ir nuoširdžių pokalbių atsisveikinta su išvykstančiaisiais.

Išleistuvėse dalyvavo ir Tarybų Lietuvos darbuotojas Washingtone TSRS atstovybėje Laurynas Kapočius. Jis palinkėjo turistams laimingos kelionės į Lietuvą.

Šios turistų grupės sąstatas yra sekamas:

Katrina Petrikienė, Brooklyn, N. Y.

Dr. Algirdas K. S. Margeris, Chicago, Ill.

Dr. Jonas Stanislovaitis, Waterbury, Conn.

Rojus Mizara, Jackson Heights, N. Y.

Mildred Stensler, Livingston, N. J.

Stanislovas J. Jokubka, Chicago, Ill.

J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.

Julius Krasnickas, Cleveland, Ohio.

Jonas Gasiūnas, Richmond Hill, N. Y.

Amelija Juškevičienė, Woodhaven, N. Y.

David Matis -Matusevičius, New York, N. Y.

Kristyna Stanislovaitienė, Waterbury, Conn.

Rapolas Merkis, Philadelphia, Pa.

Antanas Metelionis, St. Petersburg, Fla.

Stanislovas Penkauskas, Lawrence, Mass.

Jonas Smalenskas, Baltimore, Md.

Paulina Jasilionienė, Binghamton, N. Y.

Julia Smitienė, Philadelphia, Pa.

Apolinaris Grigas, Chicago, Ill.

Dominikas Jusius, Worcester, Mass.

Antanas Lipčius, Eddystone, Pa.

Nellie Dočkienė, Chicago, Ill.

Sueigoje paaiškėjo, kad neužilgo į Lietuvą išvyks ir kita nemaža amerikiečių lietuvių turistų grupė.

Jau keturis kartus šuo iššautas į erdvę

Maskva. — Tarybiniai mokslininkai jau keturis kartus raketoje buvo iššovę šunį Drąsuolę ("Otvažnaja"). Liepos 2 d. šis šuo buvo iššautas kartu su kitu šunimi ir kraliku raketoje, kuri svėrė 4,400 svarų.

Liepos 10 d. jį iššovė dar didesnėje raketoje, kuri jau svėrė 4,840 svarų. Kaip matome, tai TSRS mokslininkai iššauna vis sunkesnes raketas.

VAKARAI JAU GRASINA ARDYT KONFERENCIJĄ

Geneva. — Vakarų ministeriai sako, kad jeigu Tarybų Sąjunga "nenusileis, tai jie išvažiuos iš Genevos konferencijos". Herterio pagalbininkas Berdingas sakė, kad "konferencija nedaro jokio progreso". Konferencijoje Vakarų ministrai vieton baigti Berlyno reikalų svarstymą, tai vėl iškėlė Vokietijos apvienijimą.

Babylon, L. I. — Policija areštavo buvusį kalinį Max Graf. Kaltina, kad 1956 metais jis nužudė unijos lokalo vadą Edwardą Murthą.

Pasekmė TSRS ir JAV sportininkų varžybų

Philadelphia, Pa. — Liepos 18-19 dd. varžybos tarpe sportininkų baigėsi TSRS sportininkų naudai 175 punktais prieš Amerikos — 167. Komercinė spauda pradžioje gyrėsi "Amerikos vyrų laimėjimais", kurie gavo 127 punktus prieš TSRS gavusius 108.

Bet netrukus ta spauda prabilo, kad amerikiečiai turi rūpintis. Dalykas tame, kad amerikiečiai laimėjo tik trumpus bėgimus, o tarybiniai visus ilgus. 10,000 mastų bėgimą laimėjo tarybiniai sportininkai A. Desiatnikov ir Piarnakivi; 5,000 mastų — A. Artianiuk ir Piotr. Bolotnikov; 3,000 mastų — S. Ržiašin ir V. Javdokimov.

VANDALAI IŠNIEKINO MUZIEJŲ

Columbus, Ga.—Vandalai įsigavo į Columbus muziejų ir padarė žalos už $15,000. Jie sudraskė svarbius piešinius, hitleriškomis svastikomis apterliojo ir subadė. Policija sako, kad vandalai panašiai elgėsi, kaip 1958 m., kurie išdinamitavo žydų sinagogą.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Į Tarybų Sąjungą!

ŠIUOS ŽODŽIUS RAŠANT į Tarybų Sąjungą vyksta JAV vice-prezidentas Richard Nixon su žmona ir su prezidento broliu Dr. Milton Eisenhoweriu. Su jais vyksta ir visa eilė kitų žymių vyriausybės pareigūnų. Kartu, beje, vyksta ir kelias dešimt spaudos, radijo ir televizijos karespondentų.

Kompanija, kaip matome, didelė, ir ji labai svarbi. Svarbi daugeliu atžvilgių.

Vice-prezidentas vyksta ten Amerikinei parodai atidaryti, o tai bus liepos 24 d. Paroda, kaip žinia, veikia Maskvoje; tai bus pirma tokia paroda mūsų šalies ir Tarybų Sąjungos istorijoje.

Jeigu paroda istorinė, tai reikia, kad ji būtų oficialiai atidaryta žymaus pareigūno — paties vice-prezidento. Tai ir sudarys vice-prezidento vizitą Tarybų Sąjungoje oficialiu vizitu. Panašų vizitą buvo padaręs Tarybų Sąjungos vice-premjeras Kozlovas, kai jis čia buvo atvykęs atidaryti Tarybinę parodą Niujorke.

Vice-prezidentas Niksonas Tarybų Sąjungoje nesėdės "rankas suėmęs", o veiks. Jis tarsis su vyriausybės pareigūnais; tarsis su TSRS prezidentu, na, ir su vyriausybės galva, su premjeru N. Chruščiovu.

Be tarimosi, mūsų vice-prezidentas pasiryžo aplanyti eilę svarbių Tarybų Sąjungos miestų, sakoma, iš viso aštuonis. Bus Maskvoje, bus Leningrade, bus veikiausiai Kijeve, na, ir bus naujuose, labai pramoninguose miestuose Sibire.

Žinant, kad su juo, Niksonu, vyksta daug amerikinių korespondentų, galime suprasti, kiek jie prirašys savo spaudai ir kiek paleis žodžių oro bangomis per radiją!

Nemanykime, kad visi korespondentai rašys tiesą, rašys tai, ką jie mato. Atsiminkime, kad korespondentų tarpe yra daug reakcinių rašeivų, kurie nesidrovės niekinti, biauroti viską, ką jie Tarybų Sąjungoje matė. Dalykus apversti aukštyn kojomis jie labai įpratę.

Bet tai niekis! Gerai žinome, jog tiesa visuomet paėmė viršų, paims ir dabar. Svarbu, kad vyksta daug amerikiečių, svarbu, kad ten atsidaro Amerikinė paroda, svarbu, kad ten vyks pasitarimai tarp žymių abiejų kraštų pareigūnų.

Visa tai turi pasitarnauti taikos reikalui!

—:—

BEJE, SAKAMA, kad šiemet Tarybų Sąjungą aplankys daugiau kaip 15,000 amerikinių turistų.

Tai džiugus reiškinys. Tai, beje, kitas argumentas, kuris byloja, jog laikai gerėja, tarptautiniai santykiai truputėlį švelnėja.

Iš tikrų šaltinių patyrėme, kad šiemet ir Lietuvą aplankys grupė amerikinių lietuvių turistų. Kai kurie sako, jog šiemet ten vyks net dvi lietuvių turistų grupės.

Tai kitas reikšmingas įvykis. Jei visa tai realizuosis, turės didžiulės reikšmės ne tik Amerikos lietuviams, o ir pačios Lietuvos žmonėms.

Jeigu šiemet Lietuvą pasieks viena ar dvi Amerikos lietuvių turistų grupės, tai sekamais metais, be abejonės, jų bus daugiau. Šimtai, jei ne tūkstančiai, Amerikos lietuvių norės aplankyti savo tėvų žemę, savo tautą, kuriančią naują, komunistinį gyvenimą.

Smarkūs įvykiai Kuboje

PRAĖJUSĮ SAVAITGALĮ Kuboje įvyko didelių perversmų. Premjeras Fidel Castro pranešė savo tautai ir pasauliui, kad jis pasitraukia iš tos vietos.

Kartu Castro pabrėžė, kad laikinasis prezidentas, Manuel Urrutia Lleo, veikia prieš revoliuciją, kad jis trukdo viską, ką valdžia bando pravesti gyveniman.

Toks premjero Castro pranešimas buvo kaip griaustinis su žaibais giedriąją dieną. Žmonės nežinojo, ką daryti, už ko griebtis.

Neužilgo paaiškėjo, kad prezidentas Urrutia Lleo iš tikrųjų veikė prieš žemės reformą, kurią valdžia pasiryžo pravesti, kad jis kaišioja Castro valdžiai koją.

Tuomet žmonės ėmė bruzdėti, judėti, demonstruoti, reikalaudami, kad laikinasis prezidentas Urrutia Lleo pasitrauktų iš savo vietos, o Castro atšauktų savo rezignaciją.

Neužilgo Urrutia ir buvo priverstas negarbingai pasitraukti. Kai šie žodžiai rašomi, Fidel Castro dar neatšaukė savo rezignacijos, bet veikiausia ją atšauks ir bus premjeru.

Naujuoju laikinuoju prezidentu paskirtas Dr. Osvaldo Dorticos Torrado, liberalus žmogus, veikėjas. Jis pasižadėjo šventai vykdyti reformas, kurias revoliucinė valdžia pasiryžo pravesti liaudies naudai

Mums rodosi, premjerui Castro nereikėjo pasitraukti iš savo vietos, nereikėjo tos demonstracijos, kurią jis parodė. Tačiau gal jis geriau žino savo liaudį, gal jis numato, kad visa tai, ką padarė, eis liaudžiai naudon.

Kuboje revoliucija dar toli gražu nesibaigia. Na, o revoliucijos metu visko galima tikėtis.

Kas ką rašo ir sako

BALTIJOS JŪRA— TAIKOS JŪRA

Neseniai Rostoko mieste, Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, įvyko "Taikos Pabaltijyje savaitė." Visos palei Baltijos jūrą gyvenančios tautos buvo susiuntusios savo atstovus, kad jie bendrame sambūryje dar ir dar kartą pasisakytų už tai, kad Baltijos jūra būtų taikos jūra.

Apie minėtą įvykį Elta paduoda tokių žinių:

Baltijos jūra turi tapti taikos jūra — koks gyvybiškas šis šūkis, dar kartą ryškiai parodė visa "Taikos Pabaltijyje savaitė," vyykusi birželio 27 d.—liepos 5 d. Vokietijos Demokratinės Respublikos pajūrio apygardoje.

Šiomis dienomis įvyko Pabaltijo šalių ir Norvegijos darbininkų ir moterų konferencijos, tarptautinis taikos forumas Graifsvalde, tarptautinis studentų seminaras, Skandinavijos ir kitų Europos šalių taikos šalininkų susitikimai, kultūros ir sporto renginiai. Jie parodė, kad stiprėja šio rajono tautų savitarpio supratimas kovoje už taiką ir tarptautinio įtempimo mažinimą, prieš svarbiausią grėsmę Baltijos jūroje — vokiškąjį militarizmą.

Plačiai atstovaujamą šių renginių pobūdį rodo tas faktas, kad vien darbininkų konferencijoje dalyvavo daugiau kaip 600 delegatų. Jie pareiškė, kad reikia sudaryti Pabaltijyje atominio ir raketinio ginklo neturinčią zoną, užmegzti normalius santykius ir sudaryti nepuolimo paktą tarp VDR ir Šiaurės Europos valstybių, sudaryti taikos sutartį su Vokietija.

APIE ARGENTINOS LIETUVIUS

Ilgai gyvenęs ir veikęs Pietų Amerikoje (Brazilijoje, žurnalistas S. J. Jokubka rašo Vilnyje:

Šiemet sukanka 50 metų, kai Argentinoje, Buenos Aires mieste, susitvėrė pirma lietuvių draugija vardu "Igualdad" (Lygybė). Jos tvėrimo iniciatorium buvo žinomas Amerikos lietuviams Antanas Šmulkštys-Smitas, prieš kelerius metus miręs Philadelphijoje.

Vėliau iš "Igualdad" draugijos išdygo draugija "Diegas." 1911 metais diegiečiai Berisoje suorganizavo draugiją "Vargdienis." 1914 metais ta pati draugija Kilmėje suorganizavo Argentinos Lietuvių Socialistų Sąjungą, ir tt.

Tas viskas vyko pirm I Pasaulinio karo. Argentinoje lietuvių kolonija buvo negausi, bet turėjo kilnius idealus. Atžagareivių lietuvių Argentinoje tuomet dar nebuvo privisę.

Toliau Jokubka nurodo, kaip po Pirmojo pasaulinio karo pradėjo vykti daugiau Lietuvos žmonių; dauguma jų bėgo nuo fašizmo, nuo reakcijos, bet atvykusiųjų tarpe buvo ir liaudies priešų, kurie nesnaudė, kurie darė viską kojai pakišti pažangiam lietuvių judėjimui.

Dėka siautėjusios fašistinės reakcijos, Argentinos lietuviuose sutvirtėjo klerikalizmas; susikūrė parapija, atsirado bažnyčia; visa tai tarnavo ir tebetarnauja išnaudotojų klasei.

Tačiau, S. J. Jokubka rašo:

Argentinos pažangiųjų lietuvių nuveikti darbai neišdildinamomis raidėmis įrašyti į emigracijoje gyvenančių lietuvių istoriją. Niekad nebus užmirštas jų laikraštis "Rytojus," kurį yra redagavęs ir mūsų rašytojas R. Mizara. Nebus užmirštas ir sukiaisiais praėjusio karo laikais ėjusis laikraštis "Momentas" ir visa eilė kitų laikraštukų, apie kuriuos sukosi Argentinos pažangiųjų lietuvių veiklą. Ar gali kas užmiršti Argentinos lietuvių savanorę materialinę ir fizinię kontribuciją Ispanijos revoliucijai, kurioje ne vienas Argentinos lietuvis paguldė savo galvą?

Šiandien Argentinos lietuviai leidžia laikraštį "Tėvynė." Turi šaunų kultūrinį klubą "Kultūra," kurio bibliotekai gali pavydėti bet kuri emigracijoje lietuvių kolonija.

Kalbu tik apie Buenos Aires lietuvius. Kituose Argentinos didmiesčiuose pažangieji lietuviai taip pat kruta, veikia nei kiek neprasčiau.

Todėl su šia 50 metų sukaktimi nuo pažangiųjų Argentinos lietuvių veiklos pradžios, mes Amerikos lietuviai galime tik pasveikinti ir palinkėti geriausios sėkmės ir ištvermės savo idėjos draugams argentiniečiams lietuviams, nes jie lietuvių tautai nepadarė, nedaro ir nepadarys gėdos.

Kinai įsteigė filmų gamybos centrą

Pekinas. — Shanghajaus mieste Kinija įsteigė didelį filmų gaminimo centrą. Jo vedėju paskyrė patyrusį artistą Chang Chun-Hsiangą. Centras mokys artistus, filmininkus, scenarininkus, šokėjus ir kitus tos šakos menininkus.

Prieš trejis metus Kinija įsteigė Pekine filmų centrą daug mažesnį už dabartinį. Jis jau pagamino 103 filmus artistų įvaidintus, ir 1,120 nupieštų.

Kinijoje filmų rodymas labai paplitęs miestuose ir žemės ūkyje, bet jų daug yra dar ir užsienyje pagamintų.

Didelis dėmesys į tarybinius žurnalus

Washingtonas. — Jungtinėse Valstijose dabar yra didelis susidomėjimas tarybiniais moksliniais žurnalais. Kongresas gauna jų šimtus ir jie verčiami į anglų kalbą.

The National Science Foundation paskelbė, kad jau 76 moksliniai tarybiniai žurnalai yra išversti į anglų kalbą, kurių 2,026 numeriai galimi gauti skaityti. Kartu sako, kad dar 10,000 puslapių yra verčiama.

Pagaliau, Amerikos valdininkai ir mokslininkai įsitikino, kad Tarybų Sąjungoje mokslas pasiekė aukštą laipsnį.

Redakcijos Atsakymai

John Muskoskiui, Wilkes-Barre, Pa. — Jūs bandote kritikuoti M. Mozūraičio straipsnį "Kaip atsirado stebuklai", tilpusį Laisvėje š. m. birželio 23 ir 26 dd. ir klausiate, iš kur to straipsnio autorius gavo medžiagą apie tuos dalykus, kuriuos jis mini. Publicistai, rašytojai ir mokslininkai savo straipsniams faktus renka iš visokių raštų, palikimų bei žmonių pasakojimų. Taip ir minėto straipsnio autorius darė. Tas straipsnis buvo moksliškai parašytas — įdomus straipsnis.

Susitikimas su Vytauto Putnos žmona ir sūnumi

Mes aplankėme atvykusius į Vilnių pilietinio karo didvyrio Vytauto Putnos žmoną Natalią Putnienę ir sūnų Algirdą Putną. Nuoširdžiai ir jaudinančiai pasakoja kovotojo-komunisto žmona ir bendražygė Natalija apie savo vyrą.

...Sunkus gyvenimas laukė 1893 metais Mockėnuose (Molėtų valsčiuje) neturtingo valstiečio šeimoje gimusio Vytauto. Jau vaikystėje tenka piemenauti. Dvylikametis Putna išvyksta užsidirbti duonos kąsnio į Rygą. Dirbdamas įvairų darbą, Vytautas pradeda mokytis dailės mokykloje.

Pirmasis pasaulinis karas Putną užtinka kalėjime — čia jis pateko už revoliucinę veiklą. Vėliau išleistas jis siunčiamas į frontą, kur, apnuodytas dujomis, vos nežūva. Išgijusį skiria į praporščikų mokyklą. Ją baigęs, Putna paskiriamas į gvardiečių pulką.

Jaunasis karininkas aktyviai dalyvauja pulko komitetų revoliucinėje karių veikloje, o 1917 metais stoja į Komunistų partijos eiles ir su savo bataliono kareiviais pereina į Raudonosios Gvardijos eiles. Kurį laiką jis — eilinis raudongvardietis. Vėliau, 1918 metais, V. Putna dirba Vitebske kariniu komisaru, aktyviai dalyvauja organizuojant 1-ją Smolensko šaulių diviziją, į kurią ir paskiriamas komisaru. 1919 metais Putna pereina į komandinį — vadovaujantį darbą — paskiriamas 228 Karelijos pulko vadu. Šis pulkas, sudarytas iš Putilovo gamyklos darbininkų, pasižymėjo ypatingu kovingumu.

...1919 metų birželio 10-ji. Pulkas gavo įsakymą užimti Babajevo kaimą. Priešas turėjo apie 3,000 pėstininkų ir 200 raitelių, o Putnos žinioje tik 350 durtuvų... Matydamas savo didelį pranašumą, priešas prisileido putiloviečius iki durtuvų kovos. Tačiau, kai baltagvardiečių karininkai bandė pereiti į kontrpuolimą, raudongvardiečiai juos priblokšė dar nespėjusius pakilti iš apkasų.

Po mėnesio Vytautas Putna jau vadovauja 26-os divizijos antrai brigadai ir dalyvauja lemiamuose mūšiuose su Kolčaku.

O 1919 metų gruodyje Putna — vėl veikiančioje armijoje. Šį kartą jis — 27-sios Omsko Raudonosios vėliavos Italijos proletariato vardo divizijos vadas. Paskutiniuose mūšiuose su baltalenkiais ties Varšuva divizija paėmė į nelaisvę kelis šimtus belaisvių ir karininkų, generolą. Divizijos laimikį sudarė 5 automobiliai, pabūklas, kulkosvaidžiai...

Ir pagaliau 1921 metų kovo mėnesį divizija buvo nusiųsta malšinti Kronštato maištininkų. Ir čia V. Putna parodo narsumo ir drąsos pavyzdį.

Aukštai įvertino partija šio lietuvio kario nuopelnus pilietinio karo metu: jis apdovanojamas trimis Raudonosios vėliavos ordinais. Įdomu, kad V. Putna buvo ketvirtas žmogus, apdovanotas šiuo pirmuoju tarybiniu ordinu!

Apdovanojimo lapuose nurodoma ypatinga Vyt. Putnos energija ir pasiaukojimas, nepaprasta drąsa ir narsumas. Jis, nekreipdamas jokio dėmesio į gyvybei gresiantį pavojų, asmeniniu pavyzdžiu įkvėpdavo kovotojus ir tai pagreitindavo pergalę.

Lietuvio Vytauto Putnos vardas aukso raidėmis įrašytas į Tarybų Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų istoriją šalia žinomų pilietinio karo didvyrių G. Kotovskio ir V.Bliucherio, V. Čapajevo ir A. Parchomenkos, S. Lazo ir N. Ščorso vardų...

Pasibaigus pilietiniam karui, V. Putna dirba įvairiuose atsakinguose postuose Tarybinėje Armijoje: vadovauja Maskvos pėstininkų karo mokyklai, dirba Pėstininkų inspektoriaus pavaduotoju, Karinių mokslo įstaigų valdybos viršininku, 6-jo šaulių korpo vadu, 14 šaulių korpo vadu, Tolimųjų Rytų antrosios armijos vadu. V. Putna skiriamas Tarybinės Armijos karinių ataše Japonijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Anglijoje.

Savo karinį patyrimą V. Putna aprašė knygose "Rytų frontas", "Iki Vyslos ir atgal", "Kronštatas 1921 m. kovo 16—18", o taip pat daugelyje straipsnių...

Šiuo metu Molėtų rajone gyvena Vytauto Putnos brolis Konstantinas. o Pabradės rajone dvi seserys— Marija ir Janina Paketurienės.

Didvyrio žmona su sūnum atvyko iš Novosibirsko. Algirdas dirba dailininku televizijos studijoje, o žmona — pensininkė.

F. Laurinaitis

Elta apie Tarybinę parodą

Lietuvos žinių agentūra Elta paduoda kai kurių amerikiečių nuomones apie Tarybinę parodą, šiuo metu vykstančią Koliseume, Niujorke. Žemiau spausdiname Eltos korespondenciją iš Niujorko, tilpusią Vilniaus "Tiesoj" liepos 11 d.:

Gyvi, apčiuopiami Tarybų Sąjungos mokslinės ir techninės pažangos Niujorko parodoje įrodymai, žinoma, daro didelį įspūdį visiems jos lankytojams. Bet didžiausią poveikį daro trečiasis "Koliziejaus" aukštas, kur amerikiečiai susipažįsta su Tarybų Sąjungos kultūra, švietimu, medicina, su tarybinės liaudies gyvenimo būdu.

Amerikiečiai žino iš laikraščių pranešimų, kad trečiojo aukšto garbės lankytojas — prezidentas Eizenhaueris — didesnę parodoje praleisto laiko dalį skyrė meno skyriui. Jis nešykštėjo tokių atsiliepimų, kaip : "Labai gerai", "Štai — malonūs veidai", "Šiuose paveiksluose matyti menininko drąsumas, ir jis man patinka".

Spauda pažymėjo didžiulę įspūdingą jėgą, kuria alsuoja prie įėjimo į "Koliziejų pastatyta skulptūra iš bronzos ir granito: "Perkalkime kalavijus į arklus!" Jau pirmąją parodos savaitę laikraščiai prabėgomis nurodė, kad literatūros skyriuje demonstruojamos knygos jau gerokai aplamdytos. Stebėtis čia nėra ko — juk jas sklaidė tūkstančiai žingeidžių lankytojų rankų.

Nedidelis, bet įtakingas žurnalas "Veraieti" plačioj ir entuziastingoje ataskaitoje apie "didingą gyvenimo ir kulturos parodą" nurodo parodoje pateiktus išsamius statistikos duomenis apie tarybinę literatūrą, teatrą, cirką, kiną ir muziką.

Luiza Bruner, žurnalistė iš Ohajo valstijos, vadovaujanti meno skyriui laikraštyje "Toledo Bleid", žavisi "puikiu panų, piešiančiu kaimo scenas", kurį sukūrė dailininkai — Maskvos Akademinio dailės teatro dekoratoriai. Bruner šiltai atsiliepia apie vaikų piešinius.

"Rusų vaikų menas rodo didelę meninės išraiškos laisvę", — pastebi ji.

Laikraščio "Niujork Taims" kritikas G. Devris pažymi, kad mėgstamos tarybinių tapytojų temos yra ramūs landšaftai, darbiniai ir "iliustruoti dramatiški epizodai, primeną Amerikos žanrinę ir peizažinę tapybą, pasižyminčią visišku realizmu... Kai dėl technikos, tai galima pažymėti gana aukštą atlikimo lygį ir kartais didelį pastabumą, pasireiškiantį socialistinių realistų darbe".

Ypatingą Amerikos spaudos dėmesį patraukė panoraminis kinas ir filmas: "Plati šalis manoji..."

Visi Niujorko kino kritikai — net tie, kurie rado filme techninių trūkumų,— labai gyrė puikią šios jaudinančios kinoapysakos spalvą. Laikraščio "Niujork Taims" kritikas Krouteris pažymi "gražias, didelį įspūdį darančias, puikias, drąsias Maskvos scenas ir nuostabias scenas, vaizduojančias Leningradą".

Hersto laikraščių tresto apžvalgininkas Bobas Konsidainas parašė apie šį filmą specialų straipsnį, kuriame jis giria "įdomius, kvapą užgniaužiančius paveikslus, leidžiančius milijonams žmonių įsivaizduoti didžiules rusų žemių platybes, jų puošnių fontanų mirgėjimą, Tarybų Sąjungos piliečių ištvermingumą".

Trumpesnius, bet nuoširdžius įrašus apie trečiąjį Tarybų Sąjungos parodos aukštą galima rasti lankytojų atsiliepimų knygose. Vienoje jų įrašai prasideda trijų Amerikos mokytojų iš Pensilvanijos atsiliepimu. Jie reiškia padėką už tai, kad dabar gali įsivaizduoti, kaip sutvarkytas švietimas Tarybų Sąjungoje. "Jūs galite didžiuotis," — rašo jie. Studentė iš Takoma-parko (Merilendas) rašo, kad ji ketina tapti mokytoja ir kad jai "labai didelį įspūdį padarė paroda švietimo tema.

Tikėsimės, kad artimoje ateityje Amerikos mokytojai bus taip pat gerbiami, kaip jūsų".

Kitoje knygoje yra labai lakoniškas ir labai iškalbingas įrašas: "O'kei, jūs nugalite".

Fusanas. —Pietinėje Korėjoje buvo dideli lietūs. Audrose žuvo 62 žmonės ir 70,000 liko benamių.

J. TAMOŠAITIS

Mažiausi, linksmiausi žmonės

Po Spalio revoliucijos prasidėjęs tautų išsivaduojamasis judėjimas pagaliau apėmė ir Afriką. Egiptas, Tunisas, Marokas, Sudanas, Gana neseniai nusimetė gėdingą kolonijinį režimą. Dėl laisvės ir nepriklausomybės žūtbūtinę kovą kovoja Alžyro, Kameruno, Kongo, Kenijos, Njasalendo ir kitų kraštų liaudis. Afrika bunda. Tačiau joje dar yra ir labai atsilikusių tautelių. Viena iš tokių—Afrikos pigmėjai, kurie kitados, savo kaimynų spaudžiami, pasitraukė į atogrąžų miško glūdumą, kurioje ir ligi šiol tebegyvena. Jie nežino nei žemdirbystės, nei gyvulininkystės, ima iš gamtos tai, ką ji duoda, nieko nesistengia iš jos atkovoti. Atogrąžų miške "stalas paruoštas" ištisus metus, bet tai nereiškia, kad ten yra maisto perteklius. Pigmėjams jo tenka nuolat ieškoti.

Afrikos pigmėjai gyvena abipus pusiaujo, nuo Viktorijos ežero iki Gvinėjos įlankos. Tankiausiai gyvenamos Kongo, Ituri ir Ogove upių pakrantėmis. Šiuo metu Centrinėje Afrikoje yra apie 80,000 pigmėjų. Pigmėjai mažiausi pasaulio žmonės: vyro vidutinis ūgis — 144 centimetrai, moters — 137 cm, vidutinis svoris atitinkamai 40 kilogramų ir 35.5 kilogramų.

Palyginus pigmėjus su negrais, jiem būdinga šviesesnė odos spalva, platus veidas, platį su žemu ir siauru tarpuakiu nosis, didelė su plonomis raudonomis lūpomis burna, garbanoti, ant viso kūno augantieji plaukai, didelė galva ir trumpos kojos. Pagal didelį kūno plaukuotumą ir raudoną lūpų spalvą negrai atskiria savo vaikus nuo pigmėjų. Apskritame veide išsiskiria neramiai blyksinčios akys. Ausys didelės. Labai mažas smakras. Kūno oda labai švelni.

Maistą renka tik moterys. Rytą, kai tik nukrinta rasa ir išsisklaido rūkas, jos, pasiėmusios su savimi mažuosius vaikus, grupėmis išeina iš stovyklos. Tinkamus valgiui augalus ir gyvūnus jos vynioja į lapus ir deda į pintinę. Po 4-5 darbo valandų pintinės prisipildo. Tada moterys linksmos ir dainuodamos grįžta namo.

Medžioklė

Vyrų pagrindinis užsiėmimas yra medžioklė. Po nusisekusios medžioklės jie su dideliu triukšmu grįžta namo, tačiau, jei medžioklė nepavyksta, jie grįžta tylėdami. Visi sveiki genties vyrai medžioja kartu. Apsupę bet kokį miško plotą, ten esantiems žvėrims išbaidyti medžiotojai į jo vidurį paleidžia šunį su tarškyne ant kaklo. Didesnėse modžioklėse, kai norima apsupti didesnį plotą, kartu su vyrais dalyvauja moterys ir vaikai. Kartais medžioklėje dar naudojami ir tinklai, į kuriuos įkliuvę žvėrys pribaigiami strėlėmis. Pagrindiniai medžioklės įrankiai yra lankas ir strėlė, o atskiros gentys naudoja ir ietį. Su lanku pigmėjas niekada nesiskiria. Strėlės dažnai ištepamos iš augalų gaunamais stipriai veikiančiais nuodais, kad greičiau paralžuotų pašautą žvėrį.

Gaminti ir vartoti ietį pigmėjai pradėjo daug vėliau. Tai galima spręsti iš to, kad dauguma jų šokių atliekami su lanku ir strėle ir nė vieno — su ietimi. Be to, ir ne visos grupės ją turi. Geležiniai iečių antgaliai mainais gaunami iš negrų. Ietis su geležiniais antgaliais kai kurie pigmėjai vartoja dramblių medžioti.

Dramblių medžioklėje dalyvauja 2-3 žmonės. Prislinkęs nepastebėtas prie dramblio, medžiotojas iš visų jėgų smogia jam ietimi į pilvą arba į kojų tarpupirštį. Sužeistas gyvulys vaikomas tol, kol visiškai nusilpsta. Kartais tokia medžioklė užtrunka 3-4 dienas. Po sėkmingos dramblio medžioklės, kuri pigmėjams pavyksta gana retai, keletą dienų puotaujama. Dažnai į tokias šventes pakviečiami ir kaimynai negrai.

Bendraudami su negrais, pigmėjai daug ką iš jų pasisavino. Už žvėris pigmėjai iš negrų gauna druskos, bananų, saldžiųjų bulvių, geležinių antgalių ietims ir strėlėms, molinių puodų, medinių lovių ir kt. Labai patenkintos jaučiasi pigmėjų moterys įsigijusios moterišką peilį, kuris joms reikalingas tiek pat, kiek pigmėjų vyrams lankas ir strėlė.

Santykiaudami su negrais, pigmėjai pasisavino daug darbo įrankių, jų kalbą. Pigmėjai kalba kaimyninių bantu negrų grupės kalbomis. Bet kartu šis draugiškas santykiavimas neigiamai atsiliepė pigmėjų prieauglio didėjimui. Sumažėjo moterų skaičius. Jos dažnai išteka už negrų, nes joms geriau patinka kiek geriau aprūpintas valstietiškas negrų gyvenimo būdas.

Didžiąją pigmėjų maisto produktų dalį sudaro augalinis maistas, sraigių ir vikšrų mėsa. Maistą jie džiovina ir kepa. Prieskonių jie nevartoja. Didžiausias skanumynas — pašvinkusi dramblio mėsa. Pigmėjai geria tik šaltą miško upelių vandenį. Per metus jiems tenka keletą savaičių pabadauti. Iš pažiūros gležni pigmėjų kūnai pasižymi didele tokiam mažam ūgiui jėga. Pigmėjai gerai jaučiasi, yra gyvi, judrūs, nuolat linksmi.

Klajokliai

Pigmėjai — klajokliai. Vienoje vietoje jie gyvena tol, kol yra pakankamai maisto. Aprinkę maisto produktus ir išbaidę miško žvėris, pigmėjai keliasi į naują, iš anksto paruoštą vietą. Savo "namus" jie palieka senoje vietoje, su savimi tepasiimdami paprasčiausius darbo įrankius. Kokioje vietoje ir kokiam laikui pigmėjai beapsistotų (nors ir vienai nakčiai), visada pasistato trobelę — palapinę. Palapinę stato kiekviena šeima atskirai.

Prieš parinkdami naujai stovyklai vietą, jie gerai išžvalgo apylinkę, apžiūri miško aikštelę supančių medžių tvirtumą, kad pastarieji audros metu neužgriūtų ant jų stovyklos. Vyrai paruošia statybinę medžiagą, o palapines stato moterys. Pirmiausia iš vytelių padaromas karkasas, po to jis apdengiamas palmių lapais. Jei stovykla ruošiama ilgesniam laikui, kad stogas nesupleišėtų nuo saulės, jis dar sutvirtinamas šakų ir lianų sluoksniu. Jokių baldų pigmėjai neturi. Išskyrus židinį, palapinėje nieko nėra. Jei miega tiesiog ant drėgnos žemės. Seniai ir vaikai *retkarčiais* pasitiesia po savimi banano lapą.

Nors tropikuose labai karšta — vidutinė metinė temperatūra aukštesnė 24° C.,—pigmėjai visados kūrena ugnį. Ugnis jiems reikalinga sušilti nakties metu. Pigmėjai jautriai reaguoja į menkiausius temperatūros svyravimus. Tik keletą valandų, kai saulė būna zenite ir dangujе nėra debesėlių, pigmėjai jaučiasi labai puikiai. Kitu paros laiku, būdami medžių ar palapinės pavėsyje, jie stengiasi sėdėti netoli ugnies. Anksti rytą, kai ugnis židinyje dega silpnai, jie dreba nuo šalčio ir kalena dantimis. Jeigu tuo metu užgestų ugnis, pigmėjams būtų didžiausia nelaimė.

Nors ugnį jie vartoja labai seniai, patys jos pasigaminti nemoka. Dėl to, persikeldami į naują vietą, visada su savimi pasiima žarijų ugniai įkurti.

Rūbų jie neturi

Rūbų pigmėjai neturi. Maži vaikai bėgioja visiškai nuogi, o suaugę nešioja siaurą medžio žievės prijuostę. Prijuostės papuošiamos piešiniais. Moterys ir merginos šokių metu puošiasi palmių lapais.

Pigmėjai susiskirstę grupėmis. Grupėse nėra jokios turtinės nelygybės. Visi grupės nariai lygūs. Nemaža pagarba reiškiama senesnio amžiaus asmenims. Jie grupėse būna tartum vadais, dalyvauja derybose, ginčuose su kaimyniniais pigmėjais ir negrais. Iš senesniojo amžiaus asmenų grupėse sudaroma vyresniųjų taryba arba senesnio amžiaus asmenų susirinkimas. Jis priima nutarimus, kuriuos privalo vykdyti visi grupės nariai.

Nėra jokių privilegijuotų asmenų — vadų, teisėjų, burtininkų. Šeimų skaičius grupėse svyruoja nuo 4 iki 10. Sumažėjus grupėse šeimų skaičiui, kada grupės nariai, tarpusavyje bendradarbiaudami, nebegali pragyventi, grupė išyra, ir šeimos prisijungia prie kaimyninių grupių. Kiekviena grupė klajoja savo rajone, kurio gėrybės yra bendra nuosavybė. Kiekviena šeima grupėje turi savo palapinę, renka sau maistą. Seni ir sergantieji grupės nariai gauna savo dalį. Medžioklės grobis dalijamas tik po bendrų medžioklių.

Pigmėjų moterys ir mergaitės yra gerbiamos taip pat, kaip ir vyrai. Moterų ir vyrų atliekamas darbas

(Tąsa 4-tam pusl.)

Darbininkų sveikata

BALTYMAI STIPRINA VIDURIUS

Baltymų gausa mūsų kasdieninėj dietoj labai daug padeda viduriams maistą virškinti. Maistui virškinti reikia tam tikrų *raugalų (fermentų, enzimų)*, kurie susidaro iš baltyminių medžiagų, ir išsisunkia iš vidurių plėvių.

Jei mūsų organizme esti permažai baltymų, tai skrandžio ir žarnų raumenys pasidaro ploni ir liauni. Viduriai silpnai trūčiojo, iš to vyksta užkietėjimai, dujos, skausmai, traukuliai.

Ir patys viduriai, dėl baltymų stokos, svyra žemyn, drimba į apačią. Sutingę žarnos menkai susitraukinėja. Ilgai užsistovėjusiame maiste privysta daugybė puvimo bakterijų. Susidaro dujų, vidurius išpučia, raugulys, rėmuo ėda.

Dažnai tenka žarnas išjudinti kokiais erzinančiais vaistais. Vidurius akstinamieji vaistai *(laxatives, cathertics)* išvaro nepervirškintą maistą. Iš to kūno mitimas dar labiau nukenčia.

Tenka vidurius ir išplauti. Tie plovimai, klistirai, levatyvos ištampo vidurių raumenis, o tai nėra gerai. Ko reikia — tai daugiau baltymų maiste, tai palaipsniui sustiprės ir viduriai ir geriau virškins valgymą.

Baltymų gausa mūsų dietoje padeda palaikyti normalią *kūno skysčių reakciją*, kad ji būtų nei perdaug rūkšti, nei perdaug šarminga (alkaline) — paprastai truputį *šarminga*.

Iš maisto baltyminių medžiagų ne tik kad susidaro viduriuose raugalai, bet ir liaukų harmonai, padeda kraujui normaliai krešėti. Atseit, baltymai atlieka įvairias *funkcijas*, be kurių nėra gyvenimo. Iš baltymų kepenys gamina medžiagas šlapimui šalinti per inkstus, per žarnas.

Kai baltymų mūsų dietoje esti permažai, tai nudėvėtų medžiagų tirštai susidaro audiniuose apie kojų riešus—čiurnas. Kojos esti pavandeniję, patinę. Papurę esti paakiai, vokų kraštai, veidas. Ir tokio patinimo (edema) neprašalinsi, kolei nepradėsi sistemingai vartoti daugiau baltymų.

Visi esame matę laike karų, kaip išbadėję vaikai vaikšto su išpūstais viduriais, su patinusiom kojom. O seneliai dar labiau. Vaisto tam nėra: reikia gero maisto, su baltymų gausa. Baltymų gausa mūsų kasdieninėj dietoj pataiso visą eilę ligų ir ligūstmų. Baltymai yra gyvybės nešėjai ir palaikytojai. Baltymai sudaro ir mūsų gyvybinį skystį — kraują. Kraujo baltymas—*hemoglobinas*—išnešioja po visą kūną įsisiurbusias maisto medžiagas. Teikia audiniams gaivųjį *deguonį* (oksigeną), o iš audinių įsiurbia *anglia-rūkčio* dujas (anglies dvideginį — *carbon dioxide)*, kurios išsikvėpuoja plaučiuose.

J. J. Kaškiaučius MD

Londonas. — Vis dar Vakarinė Europa prakaituoja. Londone buvo 90 laipsnių karščio, Austrijoje ir Vokietijoje siekė nuo 110 iki 120.

V. Rastenio memorandumas, sukėlęs kačių koncertą pas tautininkus ir socialistus

(Pabaiga)

Už paramą — apgaulė

Lietuvos tarptautinės politikos vadovai noriai naudojosi Tarybų Sąjungos parama sunkiais Lietuvos tarptautinės padėties momentais, bet savo ruožtu stengėsi draugiškumą Tarybų Sąjungai apriboti diplomatinėmis frazėmis, visuomet palikdami sau laisvą kelią Lietuvos politikai perkelti į antitarybinę liniją, kai tik bus tinkamos aplinkybės. Tokia buvo pagrindinė tautininkų pažiūra į šį klausimą, tokia dvasia tai kartais aiškino ir partijos pirmininkas Tubelis, informuodamas tautininkų centrinės valdybos nariams.

Be pasiruošimo pakeisti politiką antitarybine kryptimi, tautininkų režimo politikos dvilypumas Tarybų Sąjungos atžvilgiu dar ryškiau reiškėsi tuo, kad gyventojų tarpe buvo visuomet palaikoma neigiama nuomonė apie gyvenimą Tarybų Sąjungoje ir apie jos vadovų politikos nuoširdumą, nors tų pačių gyventojų akyse gan gausiai buvo daromi diplomatiniai komplimentai Tarybų Sąjungai.

Visus šios politikos diplomatinius subtilumus nuo to laiko, kai buvo pašalintas Voldemaras, instruktavo ir pats kontroliavo Smetona, padedant Tubeliui ir pastaraisiais dviem - trim metais kariuomenės vadui Raštikiui, nors 1939-1940 metais Smetonai tarptautinės politikos klausimais turėjo didelę įtaką taip pat ir militarinės srovės atstovai vyriausybėje — Bizauskas, Bistras ir politinio departmento direktorius Turauskas. (Kaip reiškėsi ministro Urbšio iniciatyva nežinau, bet turiu įspūdį, kad jis daugiau veikė pagal Smetonos instrukcijas, negu savarankiškai.) 1940 metais aktyviai dalyvavo nustatant tarptautinę politiką ministras pirmininkas Merkys.

Kiti tautininkų partijos veikėjai nežinojo šios politikos smulkmenų ir jiems buvo paliekama antroji veiklos šiuo klausimu pusė —palaikyti neigiamą nuomonę apie Tarybų Sąjungą, kuri ir suteikdavo diplomatiniams santykiams laikino įsiteikimo priešininkui pobūdį.

Kadangi tautininkų partija visą laiką kentėjo dėl drausmingo organizuotumo stokos, tai ir šiam uždaviniui nebuvo paruošta konkrečių instrukcijų. Buvo veikiama automatiškai, bazuojantis bendromis pažiūromis į klausimą, privačiais pasikalbėjimais.

Kad tik žmonės tiesos nesužinotų

Gyvenimas Tarybų Sąjungoje buvo vaizduojamas su pagalba savo laiku pergyventų ir, galimas dalykas, atitinkamai nupieštų paveikslų iš pirmųjų revoliucijos dienų arba mėnesių (mačiusieji revoliuciją buvo šia prasme neabejojamais autoritetais), o taip pat su pagalba sensacingų informacijų iš rusų emigrantų laikraščių, kurie buvo Lietuvoje skaitomi, nors ir nebuvo labai paplitę.

Šitaip nušviečiant padėtį buvo palaikoma tautininkų ir visų buržuazinių sluoksnių priešiška nuotaika Tarybų Sąjungai. Žinoma, buvo stengtasi plėsti tokias pažiūras taip pat ir darbininkų tarpe . . .

Šios politikos vadovai turėjo tik vieną rūpestį—apsaugoti tokių pažiūrų skleidimą nuo priešinės veiklos, kuri galėjo kilti per realų kontaktą su Tarybų Sąjunga, realiai susipažįstant su tikruoju tarybinio gyvenimo vaizdu.

Uždavinys—išlaikyti lietuvių tautos izoliaciją nuo Tarybų Sąjungos buvo paskirtas Vidaus reikalų ministerijos organams. Tam bendruosius nuostatus, žinoma, duodavo pačios režimo vadovų viršūnės.

Svarbiausia priemonė vykdant šį uždavinį buvo neleisti vykti į Tarybų Sąjungą tokiems asmenims, kurie galėtų pažiūrėti į gyvenimą Tarybų Sąjungoje ne pro iš anksto įsikaltos antirevoliucinės nuomonės akinius. Kadangi esant išvykimo vizų išdavimo sistemai aplamai buvo kontroliuojamas išvykimas į užsienį, tai Vidaus reikalų ministerijos organai galėjo be ypatingų sunkumų neleisti išvykti šia prasme įtariamiems asmenims. Asmenys iš buržuazinių sluoksnių galėjo vykti į Tarybų Sąjungą nekliudomi. Aš 1936 metais taip pat nekliudomai nuvykau į Tarybų Sąjungą, bet, žinoma, tai nebuvo pavojinga izoliacijos politikai, nes aš net ir, jeigu ir laikiau Lietuvoje paplitusį tarybinio gyvenimo nušvietimą perdėtu, savo kelionės metu ši man nuomonė dar labiau sutvirtėjo, bet aš neperdaug stengiausi taip pat ir paneigti tokį nušvietimą, o *greičiau* kreipiau dėmesį į tokius dalykus, kurie, kaip man atrodė, bent iš dalies tiko tam nušvietimui patvirtinti.

Policijos apynasris tiesos žodžiui

Neatsimenu nuo kurių metų (1935-1936?) buvo susitarta su Tarybų Sąjungos organais laisvai pardavinėti Lietuvoje tarybinius laikraščius — "Izvestija," "Pravda," "Lit. gazeta" ir "Krokodil," o taip pat rodyti Lietuvoje tarybinius filmus.

Matyt, diplomatiniai santykiai vertė sutikti su tokiu susitarimu, bet vis dėlto atitinkami Vidaus reikalų ministerijos organai gavo instrukcijas kiek galint apriboti tarybinių laikraščių ir filmų įtaką. Tarybinių laikraščių skleidimas buvo trukdomas tuo būdu, kad šiuos laikraščius sistemingai kiekvieną trečią-ketvirtą dieną, o kartais iš eilės kelias dienas sulaikydavo užsienio spaudos cenzūra. Šių laikraščių gavimo nereguliarumas, žinoma, smarkiai trukdė jiems plisti. Užsienio spaudos cenzūra buvo spaudos skyriaus prie politinės policijos žinioje. Šio skyriaus viršininkas anksčiau buvo Žilinskas, o nuo 1936 metų iki pastarojo meto — Meškauskas.

(Žilinskas—nepartinis, nuo 1936 metų iki paskutinio laiko buvo ministrų kabineto kanceliarijos direktorius.

Meškauskas — tautininkas, palaikydavo ryšius su jaunesniųjų tautininkų rateliu, bet turėjo didelį jų pasitikėjimą.)

Filmus cenzūruodavo ir iškirpdavo viską, kur ryškiau atsispindėdavo revoliucinės idėjos. Filmai buvo rodomi tik centriniuose kinoteatruose, kuriuos dėl aukštų kainų darbininkai mažai lankė.

Filmus cenzūruodavo Vidaus reikalų ministerija. Atitinkamo skyriaus viršininkas nuo 1935 metų iki paskutinio laiko buvo Gaidamavičius.

Į tarybinių filmų svarstymą jis į peržiūrą kviesdavo ekspertais politinės policijos, generalinio štabo atstovus, aukštus ministerijos pareigūnus, kartais ir kai kuriuos žurnalistus ir tardavosi su jais, ką praleisti.

Laikraščiuose per "Vokso" ir "Tasso" atstovus gaunama informacija (daugiausia apie Tarybų Sąjungos kultūrinį ir ekonominį gyvenimą) buvo spausdinama tik kiek galint bespalvė, vengiant laimėjimų iškėlimo. Pastaruoju metu laikraštyje "Lietuvos aidas," kai redakcijoje dirbau ir aš, redaktorius Dirmeikis tokį šios peržiūros rūšiavimą pavedė kultūros skyriaus redaktoriui — Leskaičiui, žinoma, taip pat su aukščiau paminėtais nurodymais. Kartais ir man tekdavo tai daryti, jeigu jo nebuvo.

Kodėl buvo atidėliojamas sostinės perkėlimas

Atrodė neaiški Merkio politika santykiuose su politiniais veikėjais lenkais Vilniuje ir centrinių įstaigų perkėlimo į Vilnių klausimu. Vilnius visą laiką buvo laikomas Lietuvos sostine ir to įvykdymas buvo laikomas vienu iš svarbiausių Lietuvos politikos tikslų (tautininkai ypač pabrėždavo šį tikslą).

Pirma — Merkys labai atlaidžiai žiūrėjo į buvusių Lenkijos *"ozonistų"* (Pilsudskio-Ridz-Smiglio partijos) veiklą. Jiems netgi buvo leidžiama leisti laikraštį "Kurjer vilenskij," kuris buvo anksčiau žinomas savo antilietuviška kryptimi. Lėšos šiam laikraščiui leisti buvo išduodamos ne tik iš Anglijos ambasados, bet ir iš dalies buvo paskolintos ir Lietuvos banko, vyriausybei žinant.

Antra — vyriausybė taip pat labai nuolaidžiai žiūrėjo ir stengėsi užtušuoti nelegalios lenkų nacionalistinės organizacijos reikalą. Šį organizaciją ruošiant sukilimą prieš Lietuvą (laukiant prancūzų pergalės), pasirodė, žvalgė ne tik Lietuvos policinių įstaigų padėtį, bet ir tarybinių įgulų, kurias taip pat man pasakojo Vilniaus apygardos politinės policijos viršininkas Čenkus, kuris, atrodo, pabėgo į užsienį.

Tai, kad centrinių įstaigų perkėlimas buvo atidedamas, Merkys oficialiai paaiškino taip, kad Vilnius pirma turi įgyti tinkamą sostinės vaizdą. Kas būtent turi sudaryti šį "tinkamą vaizdą," buvo suprantama tik nedaugeliui.

Atidedant sostinės perkėlimą į Vilnių, įžymų vaidmenį vaidino ir Kauno namų savininkų interesai.

Jaunesniųjų tautininkų sluoksniuose, o jaunesnieji tautininkai anuo metu vadovavo partijai, šie vyriausybės gudravimai buvo smerkiami ne principiškai, o todėl, kad tai galėjo būti perdaug permatoma.

POVILAS ŠTARAS (15)

DRĄSIOS ŠIRDYS

(Vaizdai iš partizanų kovų Lietuvoje)

(Pabaiga)

Gestapas toliau darė kratas Kaune. Aleksoniui ir Martynaičiui teko perkelti savo siųstuvą į Vilijampolę, į pogrindininko Mečio Krečinsko namelį. Krečinsko giminaitis buvo buržuazinis nacionalistas. Jis kartą pamatė Aleksonį ir Martynaitį. Teko vėl keltis kitur. Šį kartą jie įkurdino siųstuvą mažame Šešupės skersgatvyje, pas darbininką Obelinį. Apačioje ėjo statyba: partizanai buvo sugadinę kelią, ir vokiečiai tiesė naują. Radistai perduodavo partizanams žinias ir apie tos statybos eigą. Martynaitis apsigyveno greta, už dviejų namų. 1944 m. kovo mėnesį gestapininkai suėmė Krečinską ir kelis darbininkus iš Vilijampolės. Aleksonis ir Martynaitis dirbo toliau, informuodavo tarybinę vadovybę apie hitlerinės kariuomenės kilnojimąsi.

1944 m. balandžio 5 dienos rytą gestapininkai apsupo mažą Obelenio namelį. Aleksonis kaip tik ruošėsi transliacijai. "Išgelbėti siųstuvą!" — buvo pirmoji jo mintis. Sučiupęs aparatą ir pistoletą, jis iššoko pro langą. Šūviai privertė hitlerininkus sugulti. Atsišaudydamas Aleksonis laimingai perbėgo daržėlį, tačiau šokant per tvorą, jį pasiekė priešo kulkos. Taip ir pakibo ant tvoros, po baltuoju gluosniu, šis jautrus, švelnus jaunuolis, labai mėgęs gražios ir skurdžios savo gimtosios Dzūkijos dainas... Ten, augdamas vargingo valstiečio šeimoje, jis buvo išmokęs ilgėtis giedresnių dienų savo krašto žmonėms, o komjaunimo gretose svajotojas virto kovotoju. Dabar kova, deja, buvo baigta...

Gestapininkai sušaudė ir namo šeimininką Juozą Obelenį, ir jo žmoną, ir dvi dukteris—Vandą ir Stasę.

Kaune tebevyko suėmimai. Koncentracijos stovyklos buvo prigrūstos, bet ten vis dažniau buvo organizuojami pabėgimai. Kapitono Ceiko partizanų grupė iš "Pirmyn" būrio persirengė vokiečių uniformomis ir atėjo į koncentracijos stovyklą. Stovyklos viršininkas ir dalis sargybinių buvo paimti nelaisvėn, kiti sušaudyti. Buvo išvaduota daugiau kaip šimtas kalinių, o partizanų dalinys "Pirmyn" tokiu būdu gavo naują papildymą.

Tarybinė kariuomenė kasdien vis artėjo prie Kauno. Hitlerininkai, jausdami artėjantį galą, ėmė dar žvėriškiau siautėti mieste. Pogrindinis partijos miesto komitetas nutarė, kad pagrindiniam pogrindininkų branduoliui reikia skverbtis į miškus pas partizanus, mieste turi likti tik tie, kurie gavo specialias užduoduotis. Gabendaams žmones į miškus, keldamasis valtim per Nerį, žuvo pogrindinio partijos miesto komiteto sekretorius Fedotas Antipovičius Krugliakovas. Daug pogrindininkų išėjo į partizanų dalinius, susprogdino, sugadino kelius, kuriais turėjo trauktis vokiečių kariuomenė. Telegrafo ir telefono stoties komjaunimo kuopelė išvedė iš rikiuotės telegrafą ir telefoną. Viena komjaunuolių grupė sugebėjo perpiauti net požeminį kabelį; paskui, keldamiesi per upę, komjaunuoliai buvo apšaudyti ir visi žuvo.

-:- -:- -:-

Fašistų komendantas pakėlė telefono ragelį—neveikia. Jis davė įsakymą sutvarkyti ryšius, bet jau buvo per velu.

—Raudonarmiečiai! Tarybinė Armija Kaune! — šaukė, įbėgdami į komendantūrą, hitleriniai karininkai.

Vykdydamas tarybinės karinės vadovybės įsakymą, užmezgęs ryšį su pogrindinės organizacijos įgaliotais draugais Vl. Petrausku, Skimbirausku ir kitais, kapitono Ivano Pankratjevičiaus Lujevo vadovaujamas tankų batalionas įsiveržė į Kauną. Drąsūs tarybiniai kariai rugpiūčio 1 dienos rytą, tolį užpakalyje palikę fronto liniją, vokiečių įtvirtinimus, netikėtai forsavo Nerį ir įžengė į okupuotą miestą.

Bet kapitonas Lujevas suprato, kad raportuoti apie pergalę per anksti. Jis gerai žinojo, ką reiškia būti prieš užnugerai žinojo, ką reiškia būti priešo užnugaryje.

Atsipeikėję fašistai šoko į kontrataką. Nelygi kova truko keletą valandų. Tarybiniai kariai parodė nepaprastą atkaklumą, drąsą ir ištvermę.

—Nė pėdos atgal! Mirsim, bet Kauno vokiečiams nebeatiduosim! — šitaip nusistatę, kovojo jie.

Per trumpą laiką kapitono Lujevo vadovaujami kariai sunaikino 8 tankus ir apie 500 priešo kareivių bei karininkų. Tuomet fašistai sutelkę metė prieš juos 35 "panteras" ir augiau kaip 1,000 pėstininkų.

Mūsų kariai narsiai, atkakliai kovėsi toliau.

Tačiau pamažu retėjo divdyrių gretos. Tai vienur, tai kitur liepsna apglėbdavo tanką.

Į pagalbą saviesiems skubėjo kitos tarybinės kariuomenės dalys. Vokiečiai žūt būt stengėsi jų nepraleisti. Petrašiūnuose vyko įnirtingi mūšiai. Ten spragėjo ir ūžė liepsnos, griuvo pastatai, gaudė sprogimai, dangus maišėsi su žeme. Ties Amalių stotele prasiveržė pirmyn tankų būrys. Viršilos Abramovo vadovaujamas tankas, nepaisydamas sutelktos priešo ugnies, važiavo palei geležinkelio pylimą tiesiog į jo įtvirtinimus. Skeveldra nupiovė kulkosvaidžio vamzdį. Apsipylęs krauju, sukniubo kulkosvaidininkas. Abramovas tik padidino greitį. Į tanką pataikė dar keli sviediniai. Nebeliko užtaisytojo ir vairuotojo, — skylėtame tanke bebuvo gyvas vienas jo vadas... Tankas sustojo. Hitlerininkai, iššokę iš transšėjų, ėmė bėgti prie jo. Abramovas prisileido juos arti ir pavaišino granatomis. Keli fašistai liko gulėti, kiti šoko atgal. Dabar viršila vėl įjungė motorą ir nudundėjo į priešo transšėjas. Sumalęs jas, jis norėjo jau prisijungti prie saviškių, kurie, pralaužę hitlerininkų gynybą, jau skubėjo Kauno link. Tą akimirką į tanką pataikė bonka su padegamuoju skysčiu, ir jis suliepsnojo. Tuo pat metu narsusis karys pamatė nuo Amalių atvažiuojantį karinį priešo ešeloną. Jis pasuko savo riaumojantį, liepsnų kamuoliu virtusį tanką ant bėgių, tiesiog į ešeloną... Smūgis buvo baisus. Ir garvežys, ir tankas nuriedėjo nuo pylimo, traškėdami vienas po kito vagonai. Netrukus viską prarijo įsisiautėjusi liepsna.

Kai kitos tarybinės kariuomenės dalys įsiveržė į miestą, kapitono Lujevo ir viršilos Abramovo nebebuvo gyvųjų tarpe.

Vakare kauniečiai gausiai palydėjo į broliškuosius kapus tuos, kurie pirmieji įsiveržė į gimtąjį miestą, išgelbėjo jį nuo sunaikinimo, kurie mirė, kad kiti gyventų.

Narsiesiems Kauno vaduotojams—kapitonui Lujevui ir viršilai Abramovui—suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Per hitlerinės okupacijos laikotarpį Kauno komjaunuoliai - pogrindininkai kartu su partizanais nuvertė 31 priešo ešeloną, susprogdino 64 automašinas, suardė daug kilometrų geležinkelio, sunaikino aipe 800 hitlerininkų, gestapo agentų, policininkų. H. Borisos grupė Kauno depe išvedė iš rikiuotės 22 priešo garvežius.

Gestapininkams ne kartą pavyko užtikti LLKJS Kauno organizacijos pėdsakus. Šioje sunkioje kovoje už tarybinių tautų laisvę žuvo daugiau kaip 70 drąsių Kauno komjaunuolių, jų tarpe 5 miesto pogrindinio komiteto nariai.

...Teberūkstančiais, tebesmilkstančiais karo pėdsakais žengė gyvenimas. Nuo anų kovos dienų praėjo keturiolika metų, ir štai mes, buvę pogrindininkai, vėl susitikome mitinge, įvykusiame ryšium su daugelio komjaunuolių — aktyvių kovos prieš hitlerininkus dalyvių — apdovanojimu ordinais.

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Įsaku Juozui Aleksoniui, Hubertui Borisai ir Alfonsui Čeponiui už narsumą ir didvyriškumą kovoje prieš fašistinius grobikus Didžiojo Tėvynės karo laikotarpiu po mirties suteiktas Tarybų Sąjungos Didvyrio vardas.

Aukštai įvertino partija ir vyriausybė ir kitų Kaune veikusios pogrindinės komjaunimo organizacijos narių indėlį į šią kovą: Julius Korbutas, Mejeris Lurje, Vladas Petrauskas po mirties apdovanoti Raudonosios Vėliavos ordinu; Janina Čižinauskaitė, Abelis Diskantas, Vacys Godliauskas, Marijonas Martynaitis, Algirdas Paulauskas, Juozas Slavinskas, Elijas Šmuilovas, Povilas Štaras, Henrikas Tendzegolskis, Petras Unikauskas (visi po mirties, išskyrus M. Martynaitį ir P. Štarą) — Tėvynės karo I laipsnio ordinu; Ona Birulinaitė, Leonas Borisevičius, Bronius Civilka, Romualdas Kulvinskas, Izraelis Milšteinas, Stasė ir Vanda Obelenytės (visi po mirties) — Raudonosios Žvaigždės ordinu.

Į šį mitingą gausiai susirinko komjaunuoliai pagerbti didvyrių, kuriais jie didžiuojasi ir didžiuosis, kurie ir mirę gyvena. O mums, tiems, kurie išlikome gyvi, taip džiugu vėl stovėti greta, petys į petį!

Štai vėl šalia manęs Petras Rybakovas. Jis tartum dar aukštesnis, dar tvirtesnis, bet vis toks pat geraširdis. Dabar jis Trakų rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas. Čia pat ir draugas Slominas—dabar jis dėsto politinę ekonomiją Kauno Politechnikos institute. O štai ir to instituto direktoriaus pavaduotojas Marijonas Martynaitis, buvęs pogrindinio LLKJS Kauno m. komiteto sekretorius ir mūsų būrio radistas. Su mumis čia ir žuvusių draugų giminės bei artimieji: Alfonso Čeponio motina ir sesuo, Henriko Tendzegolskio tėvas, Elijo Šmuilovo našlė.

Jaunuoliai susijaudinę godžiai klausosi mūsų pasakojimų ir, kas be ko, truputį pavydi mums: jaunystė neleidžia jiems suprasti, kad jie atlieka dabar taikos fronte tokius pat žygdarbius, kaip kadaise mes priešo užnugaryje.

(Galas).

Linksmiausi žmonės

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

vertinamas vienodai. Santuoka daroma visam gyvenimui. Vyrai žmoną renkasi pagal savo norą, tik iš skirtingos grupės. Ūkiniu požiūriu merginų santuoka sudaro šiek tiek sunkumų, nes mergina, ištekėjusi už kitos grupės vyro, išeina gyventi į jo grupę. Išleidžianti merginą grupė netenka darbo jėgos. Dėl to dažnai pasikeičiama merginomis. Kiekviena santuoka turi gauti vyresniųjų tarybos pritarimą, bet dažnai įsimylėję ir čia apeina senųjų įstatymus. Vestuvės švenčiamos labai paprastai, be jokių ceremonijų. Šeimoje beveik visiškai nebūna barnių. Pasitaiką ginčai trunka labai neilgai. Lengvai sprendžiami ginčai ir su kaimyninėmis pigmėjų grupėmis.

Pigmėjų bendruomenėje nėra darbo pasidalijimo. Sau reikalingus daiktus kiekvienas gaminasi pats. Gaminant daiktus, naudojamasi paprasčiausiais darbo įrankiais. Daugelis pigmėjų grupių dar šiandien nevartoja geležinio peilio. Pagaminti daiktai yra paprasti ir patogūs. Daiktų gaminimas atsargai jiems nežinomas. Rūpinamasi tik tuo, kas reikalinga šiai dienai.

Atskirtį nuo civilizuoto pasaulio, pigmėjai savo išsivystyme yra pasiekę, palyginti ,didelių laimėjimų. Tai tikri gamtos vaikai, pasižymintieji protu ir fantazija. Jiems būdinga stebėtojo pažiūra į gamtą, į joje vykstančius reiškinius. Galvodami jie neatitrūksta nuo konkrečių daiktų, nepereina prie abstrakcijos. Jie nežino nei religinių dogmų, nei religinių kastų, tiki į daugelį dievų, garbina perkūną, vėją bei kitas gamtos jėgas. Pigmėjai nebijo mirties. Kiekviename žmoguje, jų nuomone, yra keletas sielų, kurios, žmogui mirus, apleidžia jo kūną, ir gyvenimas galutinai baigiasi. Dėl to kartu su lavonu į kapą jie neįdeda jokių daiktų ir maisto. Laidotuvės praeina labai paprastai. Kapas sulyginamas su žeme, kurio vėliau niekas nelanko. Mirusiojo šeima velionio ilgai gailisi. Dažnai, mirus vienam grupės asmeniui, visa grupė apleidžia senąją vietą ir persikelia į naują.

Labai linksmi

Pigmėjai iš kitų pasaulio gyventojų išsiskiria ne tik mažu ūgiu, bet ir savo linksmumu. Etnografų nuomone, tai vieni linksmiausių žmonių. Linksmumas pastebimas kiekviename žingsnyje. Jie dainuoja bet kuriuo metu. Su dainomis moterys išeina rytą rinkti maisto, su dainomis grįžta namo. Dainos kas kartą lydi jų pokalbius ir šokius. Kai kurios grupės turi sukūrusios labai melodingas dainas, kurios puikiai skamba vakaro tyloj. Įdomiausia tai, kad pasilinksminimų metu pigmėjai visiškai nevartoja svaiginamųjų gėrimų.

Pigmėjai neturi jokių švenčių, liečiančių metų laikų pasikeitimą, nes atgrąžų miške metų laikų iš viso nebūna, neturi ir kitokių švenčių. Jie švenčia kiekvieną vakarą. Savo šokius jie pradeda saulei nusileidus, kai miške pakankamai sutemsta. Nors ir labiausiai būtų pavargę, visa grupė kiekvieną vakarą susirenka prie laužo ir kolektyviai praleidžia keletą valandų. Greituose šokio judesiuose ir dainose jie išreiškia savo jausmus ir vidinį džiaugsmą. Šokio metu pigmėjai ploja delnais, linguoja pagal taktą liemenį ir daiuoja. Kolektyviniai šokiai turi pastovias ir griežtas formas, kurias žino kiekvienas šokėjas ir jų laikosi. Jaunuoliai kartais atlieka ir juokingas scenas. Tokiuose šokiuose jie dažnai pamėgdžioja miško žvėris. Europiečius jų šokiai nepaprastai sužavi, nes paremti aukštai išsivysčiusiu pigmėjų pastabumu. Pigmėjų šokių menas dar senovėje buvo žinomas toli už atogrąžų miško ribų. Egipto imperatoriai prieš 4000 metų savo rūmuose laikydavo šokėjus-nykštukus.

Vakariniams šokiams naudojami ir muzikos instrumentai. Savotiškas yra muzikos instrumentas "igbombo," kuris padaromas labai paprastai.

Virš mažos žemėje iškastos duobutės atliekančios rezonavimo kameros vaidmenį, uždedama medžio žievė. Prie jos į žemę įsmeigiamas elastingas virbalas. Nuo virbalo iki žievės vidurio ištempiama iš palmės plaušų padaryta styga. Grojantysis kaire ranka tampo stygą, o dešine muša būgną. Kai kurios grupės turi ir negrų muzikos instrumentus — vitras arba savizas, mažas delno didumo lenteles, ant kurių pritvirtintos metalinės plokštelės.

Iš kitų vietinių gyventojų pigmėjai išsiskiria ir savo kalbumu bei draugiškumu. Neretai iki vėlyvos nakties jie draugiškai kalbasi vienas su kitu, pasakoja įvairius žinomus įvykius. Pagal Šilerį, ten kur žmonės dainuoja, galima ramiai apsigyventi, nes pikti žmonės, paprastai, nedainuoja. Tai patvirtina taikingi ir geraširdžiai pigmėjai.

Washingtonas. — Tarpe kongresmanų ir senatorių auga pritarimas Chruščiovo atvykimui į Ameriką.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

MIRĖ BRONIUS RUDŽIONIS

1959 m. liepos mėn. 5 d. mirė Bronius Rudžionis.

Bronius Rudžionis gimė 1904 metais Alytaus apskr., Merkinės valsčiaus Makniūnų kaime bežemio valstiečio šeimoje. Nuo 1926 metų dalyvavo revoliuciniame judėjime. 1927 metais už revoliucinę veiklą buvo suimtas ir nuteistas 4 metams, kuriuos išsėdėjo Kauno kalėjime.

1940 metais, atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje, Bronius aktyviai kovoja už Tarybinės santvarkos įtvirtinimą mūsų respublikoje. Didžiojo Tėvynės karo metu drg. Rudžionis su ginklu rankose kovojo prieš vokiškuosius okupantus "Dainavos" ir "Šarūno" partizanų būriuose. 1943 m.Bronius Rudžionis buvo priimtas į TSKP narius. Nuo 1944 metų vidurio drg. Rudžionis dirbo Alovės valsčiaus Vykdomojo Komiteto pirmininku. 1950 metais kolūkiečiai jį išrinko žemės ūkio artelės pirmininku, o 1951 metais vėl buvo išrinktas sustambinto kolūkio "Gegužės Pirmoji" vadovu. 1950 metais drg. Rudžionis buvo išrinktas Daugų rajono Tarybos deputatu, o 1955 metais — Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu.

Pogrindiniame darbe, kovoje su vokiškaisiais okupantais, pokariniame tarybiniame darbe drg. Rudžionis buvo kuklus, sugyvenamas su draugais, mylintis savo liaudį. Jis skyrė visas savo jėgas Tarybų valdžiai stiprinti. Visi, kam teko jį pažinti, niekuomet neužmirš Broniaus Rudžionio.

Grupė draugų

PAMINKLAS ŽALGIRIO MŪŠIUI ATMINTI

Lenkijos Liaudies Respublikos biuletinis "Zachodnia agencj prasova" praneša, kad patvirtintas projektas paminklo, kuris bus pastatytas Žalgirio kautynėms pažymėti. Paminklo atidarymas įvyks 1960 m. liepos 15 dieną — 550-toms metinėms nuo lietuvių - lenkų rusų ir čekų jungtinės kariuomenės pergalės prieš kryžiuočius paminėti.

Krokuvos architektas Vitoldas Cenckevič ir skulptorius Ježy Bandura sukūrė paminklo projektą. Projektas numato visą 28 kvadratinių kilometrų lauką paskirstyti į dvi zonas — Pergalės kalne iškils 8 metrų aukščio granitinis obeliskas. Kairėje pusėje įrengtame mauzoliejuje bus eksponuojami visi daiktai, surinkti kadaise kautynių lauke ir dabar saugojami Olštino vaivadijos muziejuje. Mauzoliejaus papėdėje iš įvairių spalvų akmenų numatoma išdėstyti kautynių žemėlapį 20 metrų diametro. O aplink žemėlapį—miškas. Miškas taip pat sužaliuos aplink visą Kautynių lauką, kuris bus paskirstytas alėjomis. Jose lankytojai kelių metrų aukščio granitinėse skulptūrose pamatys kautynių vaizdus. Centrinėje alėjoje išaugs specialus pastatas turistams bei ekskursantams.

1959. VI. 18

MIRĖ ŽURNALISTAS JURGIS ŠALTENIS — DAUBARAS

Birželio 5 dieną Vilniuje staiga (širdies liga) mirė žurnalistas, teatrologas, uolus "Tėvynės balso" bendradarbis Jurgis Šaltenis-Daubaras.

Jurgis Šaltenis gimė 1911 metais, Želvos bažnytkaimyje, Ukmergės rajone. Mokėsi jis Ukmergės ir nuo septintos klasės—Šiaulių gimnazijoje. Šaltenio palinkimas plunksnai pasireiškė labai anksti. Dar būdamas Ukmergės gimnazijoje pradėjo rašinėti į moksleivių laikraštėlius, o patekęs į Šiaulius ėmė uoliai bendradarbiauti ten leidžiamoje periodinėje spaudoje, savaitraštyje "Momentas" ir kitur. Bene nuo 1932 m. jis pradėjo dirbti Šiaulių dramos teatre sekretoriumi, literatūriniu darbuotoju.

1935 metais drauge su keliamu iš Šiaulių į Klaipėdą dramos teatru persikėlė toms pačioms pareigoms ir Jurgis Šaltenis. Klaipėdoje jis išbuvo ligi 1938 metų hitlerinio anšliušo; po to persikėlė į Kauną, kur nuo 1940 metų dirbo teatro literatūriniu darbuotoju Operos ir baleto teatre. Tose pareigose išbuvo ligi karo pradžios ir hitlerinės okupacijos. 1941 metais, atsikėlęs į Vilnių, buvo hitlerininkų leidžiamo laikraštėlio "Naujoji Lietuva" redakcijos kolektyvo nariu.

Po karo kurį laiką J. Šaltenis gyveno ir dirbo Ukmergėje, rajoninio laikraščio redakcijos kolektyve. Tačiau netrukus jis vėl atsikėlė į Vilnių ir čia ligi mirties gyveno, nuolat dirbdamas Tarybų Lietuvos teatro draugijoje.

Jurgis Šaltenis-Daubaras palaidotas Vilniuje, Antakalnio kapinėse. Paliko studentę dukterį Gražiną ir sūnų Liudą, kuris šiemet baigia Vilniaus dešimtmetę Muzikos mokyklą.

Į TARPTAUTINĘ MUGĘ DAMASKE

VILNIUS. — "Pagaminta TSR Sąjungoje. Eksportas-siuntėjas 'Žalgirio' gamykla. Tarptautinė mūge Damaske. TSRS paviljonas"—toks užrašas buvo uždėtas ant dėžės, kurioje šiomis dienomis į Damaską buvo išsiųstas universalios frezavimo staklės "6P80S."

Lietuvoje gaminamos frezavimo staklės turi didelę paklausą tarptautinėje rinkoje. Kasmet didėja jų eksportas. Pirmajame pusmetyje tokios staklės jau išsiųstos į dešimt Europos bei Azijos šalių.

Iki metų pabaigos įmonė išsiųs į užsienio šalis dar apie šimtą universalių frezavimo staklių.

San Francisco, Cal.

Nelaimingas įvykis

Manau, sveikam žmogui nelabai smagu skaityti žinias apie sergančius arba nelaimingus įvykius žmonėms, bet kada pats patenki į kokią sunkią padėtį, tai norisi ir kitiems pasakyti. Aš praeitą gegužės 16 d., jausdamasis labai gerai apie savo sveikatą, rengiaus važiuoti kur nors aplankyti savo draugus ir gimines. Išvežiau automobilį iš garadžiaus ir rengiaus kiek apšveisti. Kada darbas buvo prirengtas, visai nejučiomis užėjo toks svaigulys, kad aš nejutau kaip parpuoliau ant gatvės. Kaimynai mane pamatę, pašaukė daugiau žmonių, ir atnešė į stubą. Mano moteris, pamačius tokį netikėtą įvykį, net nežinojo ką daryti iš išgąsčio, bet dasiprotėjo šaukti ligoninės ambulansą.

Nuvežtas į ligoninę, išgulėjau 5 dienas ir naktis, tik tada pradėjau pažinti žmones ir kalbėti. Reiškia, per tą visą laiką buvau be sąmonės, nejutau, kaip likau negyvas, kaip nuvežė į ligoninę, ir kaip aš išbuvau tą laiką po daktarų ir slaugių priežiūra ligoninės lovoj pririštas ir visokiais vaistais vaišinamas.

Kada atgavau sąmonę penktą dieną, tai aš paklausiau savo žmoną, kur aš dabar esu, kaip čia atsiradau, ir kur mano drabužiai. Pradėjau reikalaut, kad mane leistų namo. Daktarai ir slaugės, kurie buvo prie manęs, skaniai nusijuokė, nes žinojo, kad mano gyvastis buvo tik per nago juodymą išgelbėta, ir kad net daktarai, pavadinti specialistais, nemanė, kad mano gyvybė bus sutaupyta. Taip pasakė mano žmonai nuo pradžios gydymo ligoninėje. Toks pasakymas labai ją padarė isteriška, kad ji nežinojo ką jiems atsakyti. Bet ji nepametė vilties, lankė mane per ištisas dienas ir tėmijo mano ligos kryptį. Penktą dieną pamatė, kaip mano akys šviesiai atsidarė ir pradėjau rimtai kalbėti — pradžiugo!

Išbuvau šešias savaites ligoninėje, vėliau paleido išbandymui ar mano sveikata eis geryn, ar blogyn. Dabar tyrinėjimas parodė, kad mano sveikata geru žingsniu stiprėja, todėl man nereikėjo sugrįžti atgal į ligoninę, tik retkarčiais turiu matyti ligoninės daktarą.

Tai jau antru sykiu pavyko man išsigelbėti nuo mirties per pastangas gerų gydytojų ir gerus medikališkus prietaisus.

Širdinga padėka

Esant ligoninėje šešias savaites turėjau pergyventi skaudžių ligos smūgių, bet tas viskas nebūna sunku pergyventi, kada draugai ir draugės ateina į užuojautos pagalbą. Mūsų vietiniai S. F., Oaklando ir San Leandro draugai ir draugės dažnai aplankė ir stengėsi suraminti. Kita, aplaikiau virš du šimtus laiškų ir kortelių su širdingais linkėjimais gerai susveikti. Tas labai suramina, kad dažnai net ašaros iš akių rieda, kada simpatijos užuojautą gauni.

Gavau užuojautos laiškelių iš plačios Amerikos lietuvių kolonijų, kurių aš net nepažįstu. Esu labai dėkingas visiems.

Dar noriu tarti dideli ačiū šavo draugei, kad ji taip rūpestingai mane padėjo į ligoninę, kasdien lankė, rūpinosi abelnai mano sveikata. Dabar likau išgelbėtas nuo mirties. Draugai ir draugės, jūsų draugiškumo aš niekados nepamiršiu, darbuosiuosi kiek galėsiu.

Vietiniai įvykiai

Neteko patėmyti spaudoje apie mūsų parengimus, todėl noriu nors trumpai pažymėti, kad mūsų kolonijos organizacijos veikia. Gegužės mėn. įvyko šaunus parengimas drg. Taraškų rezidencijoj. Aš čia kalbu tai, ką man kiti draugai sakė.

Birželio 28 d. įvyko antras šaunus piknikas drg. Karosų vasarnamyje. Ten turi erdvingą vietą dėl automobilių pasistatymo, ir labai daug visokių patogumų.

Draugai ir draugės, kurie dalyvavo, labai gėrėjasi viskuom, ir žmonių atsilankė apie 50. Tai tikrai buvo šauni diena. Žmonės pilnai užsiganėdino šviežiu oru ir geru maistu, pagamintu trijų kolonijų gaspadinių. Dabar vėl laukiam šaunaus pikniko rugp. 9 d. pas drg. Šlegerį, Napa, Calif. Kurie dar nežinot tos vietos, bandykite pasiklausti pas rengėjus, Oaklando, ar San Francisco.

Laukiam svečių

Kalifornijos lietuviams yra gerai žinomas drg. Antanas ir Domicelė Šatai—Shultz iš Oregono valstijos. Pardavė savo ūkį-farmą ir žada atvykti į Kaliforniją, gal būt į San Leandro. Labai linksma girdėti, kad Shultz nepamiršta savo senos buvainės, nes jis yra gyvenęs daug metų šioj kolonijoje, todėl malonu bus vėl su jais susitikti ir veikti.

Alvinas

Waterbury, Conn.

Liepos 19 d. Vaitonių sodelyje įvyko draugiški pietūs. Svečių atsilankė gražus būrelis. Mūsų darbščių draugių ir draugų pastangomis visi buvo skaniai pavaišinti. Pasivaišinę, gražiame sodelyje, tyrame ore, visi ir visos pasikalbėjo apie įvairius reikalus. Skirstėsi pasitenkinę. Mano supratimu, tokių sueigų reikėtų dažniau surengti.

Serga draugės

Rodosi, kad jau apie trys mėnesiai kaip serga M. Lusienė. Ji randasi Waterburio ligoninėje. Labai gaila, kad draugė taip ilgai negali ligos nugalėti ir sugrįžti pas savo šeimą.

Susirgo K. Sinkevičienė ir tapo išvežta į Waterburio ligoninę. Vėlinu abiems draugėms greitai pasveikti.

Mirė biznierius

Liepos 18 d. mirė A. Alekaitis, sulaukęs 74 metų amžiaus. Jis gimęs ir augęs Lietuvoje. Atvyko į Ameriką prieš 50 metų ir visą laiką gyveno Waterburyje. Per ilgus metus laikė valgomųjų daiktų krautuvę, vėliau valgyklą, karčemą ir dar vėliau gėralų pardavyklą. Prieš metus laiko pasitraukė iš biznio darbo ir gyveno iš taupinių ir senatvės pensijos. Jo žmona jau seniau mirus. Paliko vieną sūnų.

Vilkaviškis

Montreal, Canada

Trumpai apie viską

Kaip pasirodo iš pranešimų Liaudies Balse, tai torontiečių ir hamiltoniečių ruoštas piknikas davė gražią paramą Liaudies Balsui. Kitos kolonijos turėtume imti pavyzdį iš jų, o ypatingai Montrealas.

Juk mūsų kolonija praeityje būdavo pirmoj vietoj tarp visų kolonijų aukų sukėlime. Dar daugelio gerų rėmėjų vardų nesimato aukotojų sąraše.

—:—

Petrė Kiselienė pasidavė operacijai Viktorijos ligoninėje. Linkiu draugei greito pasveikimo.

—:—

Montreale lankėsi iš Jungtinių Valstijų K. O. Kielų duktė ir žentas H. A. Mitkai su vaikais.

Pas Kavalus svečiavosi duktė Irena su visa šeima.

—:—

Vienas baigęs gydytojo mokslą McGill universitete paaukojo $10,000 medicinos fakultetui su sąlyga, jeigu atsiras kitų baigusių medicinos fakultetą, kurie sutiktų paaukoti po tiek pat. Atsikreipimas išsiuntinėtas 4,000 gydytojų.

Aukos skiriamos šelpimui studentų, kurie neišgali tęsti mokslą išėjimui į gydytojus.

Norinčių stoti į Montrealo universitetus ir kolegijas yra 20 procentų daugiau, negu praėjusiais metais, bet dėl patalpų stokos nebus galima priimti daugiau, kaip pernai.

—:—

Teisėjas P. Shorteno įspėja automobilių vairuotojus, kad įvykus nelaimei vairuotojui esant neblaiviam stovyje, vairuotojas pagal kriminalinius įstatymus gali būti nubaustas iki 5 metų kalėjimo.

Įstatymas būsiąs griežtai vykdomas, kad sumažinus nelaimes.

—:—

Liepos 2 dieną, užėjus lietui, piknikautojai subėgo po medžiais. Žaibui trenkus į medį, viena moteris buvo užmušta ir 4 pritrenktos.

Tai įspėjimas, kad perkūnijos metu nesaugu po medžiu.

—:—

Čia įvyko AFL, CIO ir CCL bendra konvencija, kurioje buvo išrinkta bendra taryba iš 31 asmens.

Nutarta paskirti $150,000 organizavimui darbininkų visoj Kanadoj, kovai už pagerinimą būvio.

—:—

Kvebeko prieplaukoj SIU pikietavo britų prekinį laivą Seaway, kuris gabena kviečius iš Port William į Kvebeko elevatorius.

Unija reikalauja, kad britų laivo darbininkų algos būtų lygios Kanados laivų darbininkų algoms, kuomet jie dirba Kanados kompanijoms.

Seaway darbininkams, kuriais yra pakistaniečiai, mokama po $30.00 į mėnesį, kuomet Kanados laivuose už tokį pat darbą moka apie $400.00 į mėnesį.

—:—

Raudonojo Kryžiaus pastangomis buvo surinkta $6,000, už kuriuos buvo nupirkta Vaikų ligoninei dirbtinė širdis ir plaučiai, be kurių šiandien neįmanoma padaryti svarbesnes operacijas.

Montrealietis

New Jersey naujienos

Mūsų lietuvių radijušui Jokūbui Stukui iš Hillside įvyko nelaimė, likosi sulaikytas, apmuštas ir apiplėštas Elizabetho apylinkėje. Jisai tai pats pranešė per savo radiją 18 d. liepos. Nelinkiu niekam nelaimės. Gaila ir Jokūbo Stuko.

Bet reikia priminti, kad jisai per savo radiją kartais vartoja šiurkščius žodžius prieš kitų pažvalgų savo tautiečius. Savo laiku jisai buvo sukalbamas visiems, bet šiuo tarpu pasiliko ištikimas klerikalams? Gal tai biznio sumetimais. Jisai esąs didelis žmogus jų tarpe.

Tarybinio festivalio šokėjai išvyko į Chicagą. Per jų buvimą New Yorke Madison Square Gardeną lankė tūkstančiai žmonių. Ir jų tarpe daug lietuvių. Draugai Žalkauskai iš Jersey City buvo irgi nuvykę, bet jiems brangiai lėšavo. Drg. Žalkausko pasakojimu, įvyko taip:

Pasibaigus programai, ir einant lauke, pasidarė sąspaudis. Jisai atsirėmė, kad padaryti kelią moteriai praeiti, ir tuo pačiu tarpu pajuto, kad jo kišenėje piniginės nebėra! Nėra piniginės, nėra nei pinigų! Kam skųstis ir kur ieškoti vagių, neįmanoma.

Ir tik laimingi jie buvo, kad kitoje kišenėje turėjo smulkių, tai galėjo parvykti namo.

Štai mano kaimynai pridavė laišką iš Lietuvos iš Dzūkijos iš Jononių kaimo. Laiške sakoma, kad Sovietai turės parodą New Yorke, ir šokėjų grupėje dalyvaus ir išvažiavo Birutė Prusevičienė. Jie prašo, kad jie nueitų, susipažintų su ja ir patirtų apie jų gyvenimą Lietuvoje.

Well, lengva pasakyti, bet sunku tai gyvenime įvykinti, ir nežinau ar kam galima ją sueiti.

Toliau laiške sakoma, kad Šv. Jono atlaidai įvyksta ir juose dalyvauja daug žmonių. Bet švenčia ne tą dieną, kada Jonų diena, bet sekmadieniais. Liškiava ta vieta, kur maldininkai suvyksta.

Tame pačiame laiške sakoma, kad Alytuje buvo atidarytas paminklas pagerbimui žuvusių laike karo nuo Hitlerio žvėrių. Dalyvavo tūkstančiai žmonių. Ir jie sako, kad būtų gerai, kad žmonija daugiau nematytų tokių baisybių, kokios vyko antrame pasauliniame kare.

Na, ir pažymi, kad nuima javus, bet užėjo lietus su audra ir ledais, padarydami daug nuostolių. Gyventojai neatmeną, kad kada pirmiau tokia audra su lietum ir ledais būtų buvus.

Well, vasara įpusėjo. Mes, newjersiečiai, savo valstijoje neturėjome jokio pikniko ir nemanau, kad jį turėsime. Mūsų veikėjai pasilaiko pasyviai ir nieko neplanuoja dėl ateities. Bet neapsiriksiu pasakęs, kad ankstyvūs padaryti planai ateities veikimui padaro daug gero.

Taip, nedaug rasi mūsų draugų-draugių šeštadieniais ar sekmadieniais namuose. Jie išvyksta į pajūrius, paežerius ar pas savo artimus, kurie turi įsigiję vasarnamius. Tačiau vasarai pasibaigus, nepamirškime svetainėse mūsų parengimų, nepasiduokime senatvei ir kartu tinginiui, kuris lenda į senesnio amžiaus veikėjus, parengimų lankytojus ir tt.

Pilietis

Camden, N. J.

Lienos 11 d. LLD 133 kuopa turėjo susirinkimą. Mūsų kuopos nariai jau visi yra pasimokėję duokles už 1959 metus. Amžiumi visi jau seni. Dar vienas dirbo, bet ir tas jau išėjo ant pensijos.

Taigi, nors gyvename iš mažų pensijų, bet d. Pattenui paaiškinus, kad Laisvei reikalinga parama persikėlimui į naują vietą, tai draugai tuojau suaukojo $8, kurie ir pasiųsti.

Kuopos nariai išreiškė užuojautą Senam Vincui jo liūdesio valandoje iš priežasties jo žmonos mirties.

Mūsų mieste yra lietuvis advokatas William J. Shepp (Šepauskas). Jis gimęs ir augęs Wilges-Barre mieste. 1927 m. susipažino su Paulina Matusevičiūte, dukra Antano Matusevičiaus, seno Camden gyventojo, ir tais pat metais apsivedė. Jie užaugino du sūnus. Vienas jų jau yra pasiekęs dentisto mokslą, o antras mokosi Drexel Institute. Gyvena visi kartu 2810 Constitution Rd., Camden, N. J.

Gegužės 12 d. įvyko miesto komisionieriaus rinkimai. Advokatas Shepp kandidatavo ir tapo išrinktas. Taigi, dabar mes turime lietuvį komisionierių. Tenka pasakyti, kad jis, jo žmona ir jų vaikai visi moka lietuvių kalbą.

Camdenietis

Binghamton, N. Y.

Iš LDS 6 Kuopos Susirinkimo

Liepos 6 d. atsibuvo LDS 6 kuopos susirinkimas. Susirinkimas nebuvo skaitlingas, kaip buvo tikėtasi. Gal būt, kad vasaros gražus šiltas oras sulaikė narius nuo dalyvavimo susirinkime. Tikimės, kad ateityje bus skaitlingesni susirinkimai.

Finansų sekretorė pranešė, kad dar serga R. Goštautienė ir J. Tinkūnas, kuriam nupiovė kojį. Jis jaučiasi geriau, bet neturi kojos. Po pasekmingos operacijos jis grįžo namo. C. Žolinienė smarkiai susirgo ir nugabenta į ligoninę. Linkiu visiems sergantiems nariams greitai pasveikti.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, rugpiūčio 3 d., A. Klimo studijoj. Pradžia 7:30 val. vakare. Yra narių, kurių šis mėnuo bus antras kai nemokėtos duoklės. Būkite šiame susirinkime ir užsimokėkite duokles.

Fin. Sekr. *Ona Wellus*

Maskva. — Kralikas, kuris raketoje buvo iššautas į erdvę, vadinasi "Mažoji Morta", jis sveikas atlikęs tokią kelionę.

PHILADELPHIA, PA.

REAL ESTATE

Lietuvė pardavėja, turi didelę kampinę krautuvę, su dideliais kambariais užpakalyje. Arti Germantown ir Lehigh Ave. Taipgi turi ir daugiau gerų pirkinių. Prieinamai. **DODD. RE. 9-4208. LI. 9-1897.** (59-60)

GYVULININKYSTĘ LIETUVOJE VYSTANT

Tauragės rajono "Pirmūno" kolūkyje šiemet ypatingas dėmesys skiriamas visuomeninės gyvulininkystės vystymui. Latvijos respublikos kolūkių pavyzdžiu šio rajono "Pirmūno," "Būdvyčių," ždanovo vardo ir kiti kolūkiai bekonų auginimui dabar stato vasaros namelius šiaudiniais stogais. Juose galima laikyti 40-60 bekonų. Šiuos namelius galima bus panaudoti ir žiemą.

Nuotraukoje: Kiaulių augintoja Elena Šlefendorfaitė prižiūri bekonus vasaros nameliuose.

Brockton, Mass.

Naudingas parengimas

Šį sekmadienį, liepos 26 d., rengiamas piknikas Liet. Taut. Namo parke. Rengia LLD 6 kuopa. Pikniko pelnas skiriamas Tautiško Namo knygynui ir "Liaudies balsui". Tikslas labai geras. Be to, gavau Urugvajaus lietuvių leidžiamo "Darbo" du numerius—4 ir 5. Laikraštis mažo formato, bet labai įvairus ir naudingas. Jam irgi yra reikalinga finansinė parama. Argi mes negalėtume šiems užsienio laikraščiams pagelbėti, juos užrašant bei paaukojant dolerį kitą?

Taip ir padarykime. Prie to jūs prisidėsite, atsilankę į šį mūsų pikniką. Visus kviečiame.

Geo. Shimaitis

Kalbink užsirašyti Laisvę tuos, kurie jos dar neskaito.

ŽYMŪS AMERIKIEČIAI APIE TSRS PARODĄ

Tarybų Sąjungos parodoje lankėsi poetas ir biografas Carl Sandburg ir Edwardas Steichen - fotografistas. Tai seni amerikiečiai, pirmasis jau sulaukė 81 metų, o antrasis 80. Sandburg sakė, kad jis turi daug metų, bet širdyje jaučiasi jaunas ir nemyli, kada jį vadina "seniu".

Apžiūrėję TSRS parodą, jie sakė, kad Tarybų Sąjunga jau yra pasiekus labai daug ir ateityje pasieks dar daugiau.

Iš New Yorko jie išvyko į Paryžių. Sandburg kalbės per televizijos tin.klus Maskvoje, Stockholme, Londone ir Paryžiuje.

Varšuva. — Chruščiovas sako, kad nesupranta kodėl Niksonas vyksta į Maskvą.

Kas Skaito ir Rašo Duonos Neprašo

Tai išmintingas posakis, kuris yra taip senas, kaip senas yra pats raštas. Kas to posakio laikosi, niekad nesigaili. Skaitykite šias knygas:

Amerikos Demokratijos Steigėjai

Skaitykite ją! Susipažinkite su pagrindiniais įstatymais. **Joje rasite Jungtinių Valstijų Konstituciją su svarbiaisiais pataisymais. Atvaizdos žymiausių kovotojų už nepriklausomybę. Puslapių 320, kaina $2.00. DABAR TIK $1.50.**

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai

Trumpos biografijos žymiausių Lietuvos patriotų. Parašė Dr. A. Petrika, puslapių 320, kaina $1.50. DABAR TIK $1.

Popiežiai ir Lietuvių Tauta

Tai rinkinys faktų, kuriuos privalo žinoti kiekvienas lietuvis. Parašė Prof. Pakarklis, puslapių 320, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Žmogus ir Mašina

Puikus rinkinys faktų apie išradimus, su įdomiais paveikslais, sutaisė Dr. J. J. Kaškiaučius. Puslapių 240, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

ŠLIUPTARNIAI

Amerikos lietuvių tautinio ir kultūrinio atgimimo laikų istorinis romanas. Parašė **Algirdas Margeris.** Knyga 652 puslapių. Kaina $5.00: **Dabar tik $4.00.**

LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS

Kiekvieno kultūringo lietuvio namų knygyne turi būti šis žodynas. Rašyboje ar gyvo žodžio kalboje jame rasite patikrinimą. Tai yra mokytojas jūsų namuose. **KAINA $5.50.**

Laisvė

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Apie T. S-gos lėktuvą TU-114

Tarybinis lėktuvas TU-114, kuriuo buvo atskridęs F. R. Kozlovas, per daugiau kaip savaitę kasdien buvo lankomas (Idlewild aerodrome) tūkstančių žmonių. Tarybinė spauda paėmė kai kurias iš amerikiečių spaudos pastabas apie šį lėktuvą ir bendrai tarybinę aviaciją. Įdomų straipsnį parašė Richard Cook laikraščiui "Wall Street Journal", apie kurį Lietuvos spauda šitaip rašo:

"Straipsnio autorius negalėjo nuslėpti visuotinio pasigėrėjimo, kurį sukėlė jau Paryžiaus Tarptautinėje aviacijos parodoje, birželio mėnesio viduryje, Tarybų Sąjungos demonstruoti trys didžiausi reaktyvinio amžiaus civiliniai lėktuvai: naujas reaktyvinis TU-104 ir du turbosraigtiniai TU-114 ir IL-18.

"Dvimotoris reaktyvinis lėktuvas TU-104 skirtas maždaug šimtui keleivių, gali išvystyti nuo 500 iki 550 mylių per valandą greitį. Tai puikus tarybinis lėktuvas, kuriuo rusų lyderiai skraidė į visas pasaulio šalis iki tol, kol pasirodė staiga TU-114", — rašo Cook.

TU-114 užtemdė beveik visa kita Paryžiaus parodoje. Viršutinėje šio dviaukščio lėktuvo dalyje yra 170 vietų, bet kai kurie jo variantai gali pakelti net 220 žmonių. Keleivius, sėdinčius po 3 eilėje iš kiekvienos lėktuvo pusės, tiesiog svaigina fantastinė vidaus apdaila.

Tačiau TU-114 perskridimas šią savaitę iš Maskvos į Niujorką parodė kai ką žymiai daugiau, negu komfortą. Šis didžiulis lėktuvas išvystė vidutiniškai 470 mylių per valandą greitį, grumdamasis su vėjais, kurie ekspertų - meteorologų teigimu siautė iš priekio kartais net 25—30 mylių per valandą greičiu. Galėdamas išvystyti apie 500 mylių per valandą greitį, TU-114 visu šimtu mylių greitesnis už bet kurį amerikiečių turbosraigtinį lėktuvą. Perskridę iš Maskvos į Niujorką per 11 valandų ir 6 minutes, rusai įrodė, jog jie turi lėktuvą, galintį įveikti 4,200 mylių, skiriančių Niujorką nuo Maskvos, be nutūpimo degalams papildyti. Tai toks žygdarbis, kuris, matyti, sunkiai bepavyktų netgi naujausiems komerciniams Amerikos reaktyviniams lėktuvams.

TU-114, kuris dabar atviras Niujorko publikai apžiūrėti, išvaizda sukelia amerikiečiams didelį įspūdį. Jo fiuzelažas iškilęs virš um žemės tarsi penkiaaukštis pastatas, kad net aukščiausi Idlewildo aerodromo keleivių laiptai pasirodo pusantro metro per žemi. Pirmajam premjero pavaduotojui Kozlovui ir kitiems tarybiniams svečiams teko dar palypėti žemyn kopėtėlėmis, kol pasiekė laiptų viršų".

Bet šalia viso šito neslepiamo susižavėjimo didesnė straipsnio dalis perpinta nervingų būkštavimų. Autorius teigia, jog didžiausias pasaulyje keleivinis lėktuvas TU-114 atnešė į JAV netik žymų politinį veikėją, pirmąjį tarybinio premjerministro pavaduotoją F. Kozlovą, bet taip pat ir "tarybinę grėsmę kamercinėms Vakarų pasaulio avialinijoms ir aviacijos pramonininkams". Pavojaus rimtumas yra tas, kad "Aeroflotas" gali tapti Amerikos ir Vakarų Europos aviakompanijų konkurentu tarptautiniuose oro keliuose, kai tik jis turės savo eilėse tokius lėktuvus, kaip TU-114.

"Aeroflotas" jau dabar konkuruoja su nekomunistinėmis aviacijos kompanijomis oro linijose tarp Maskvos ir Londono, Paryžiaus, Kopenhagos, Briuselio, Amsterdamo, Stokholmo ir Helsinkio. Rusų lėktuvai pasiekia netgi tokius tolimus miestus, kaip Kairas, Deli ir Kabulas.

Tačiau didžiausią sąmyšį tarp kapitalistinių aviacijos kompanijų kelia, matyt, keletas negailestingų skaičių, kuriuos su nesklepiamu būkštavimu pateikia ir Cook savo straipsnyje. Būtent, tai, kad tarybinis "Aeroflotas" 1958 metais pervežė 8 milijonus keleivių palyginti su 1.5 milijono 1947 metais, o 1961 metais numatoma pervežti jau 21 milijoną keleivių.

Kad tai įmanoma, Cook pateikia žymaus tarybinio konstruktoriaus A. Tupolevo atsakymą vienos Amerikos aviakompanijos atstovui: "Mes užbaigėme TU-114 ir visiškai paruošėme jį skridimui per 18 mėnesių po signalo pradėti darbą pagal patvirtintą konstrukciją".

"Jeigu tai tiesa, — pastebi Cook, — tai tatai iš tikrųjų nuostabiai spartus darbas".

SVEIKINA IŠ KANADOS

Petras Šolomskas dabar leidžia vakacijas Toronto mieste, Kanadoje. Rašo, kad jam gerai patinka vėsus oras, dažnai žuvauja. Jis linki visiems laisviečiams viso gero.

Kiekviena kolonija turėtų surengti kokią nors pramogą Laisvės paramai.

Filmų pasaulis

"A Hole In The Head"

Ėjau šį filmą matyti tik dėl to, kad reikėjo, o mintis pyko. Maniau, jog turėsiu vėl žiūrėti į žmogžudystę (jų gausu mūsų filmuose).

Laimingai apsigavau. Šiame Frank Capra's (su F. Sinatra) gamintame filme "skylė galvoje" ne nuo šūvio. Tokią galvą turinčiu palaiko jauną vyrą, kuris nori gyventi milijonieriškai, kuomet jo kišenėse švilpia vėjai.

Sinatra vaidina tą "šautagalvį" jauną našlį. Visas jo turtas — 11 metų sūnelis (Eddie Hodges). Berniukas ir skolos tapo skerspaine peteliškės tipo žmonai gauti, o jis tokią merginą įsimylėjęs.

Ištisai filmą pinasi švari komika su jaudinančia drama. Vertas pamatyti.

Be minėtų, filme taip pat įdomiai vaidina Edward G. Robinson, Eleanor Parker, Carolyn Jones, Thelma Ritter, Keenan Wynn ir kiti. Rodomas Loew's State teatre, Broadway ir 45th St., Manhattane.

S.

KRISLAI

(Tąsa iš pirmo pusl.)

tauta, visa Lietuvos liaudis buvo įsivėlus į tas baisiąsias skerdynes. Nė vokiškieji hitlerininkai ir saujelė lietuviškų nacionalistų - žmogžudžių papildė prieš visą žmoniją šitą kriminalystę, bet visa lietuvių tauta, Lietuvos žmonės savo kerštą išliejo!

Kerštą prieš ką. Prieš bejėgius karo belaisvius. Prieš Lietuvos moteris ir vaikus! Ką bendrą kokių ten "Lietuvos žmonių kerštas" prieš ką nors turėjo su tuo, kai naciai iš lėktuvų Palangoje žudė Lietuvos vaikus, kai pusgyvius ir gyvus bejėgius ir beginklius žmones Paneriuose ir Kauno fortuose lietuviškieji žmogžudžiai padėjo hitlerininkams žemėmis užversti bei pečiuose sudeginti.

Pone Šalčiau, kur tu nuvažiavai, kas su tavim pasidarė? Tikiu, kad pats nesi susikruvinęs nekaltų Lietuvos žmonių krauju, tai kam teisini ir gini tuos, kurie savo rankas susitepė? Amžiais juos keiks visa lietuvių tauta. Veltui jūsų ir kitų pastangos jiems jų rankas nuplauti!

Ir vėl prelatas Krupavičius atvyko pas amerikiečius į svečius. Jis esąs labai susirūpinęs dideliais vaidais, kurie tiesiog kunkuliuoja tarpe mūsų "veiksnių" ("vaduotojų"). Jis sako: Broliai, "turime ieškoti, kas mus jungia."

Bet kam ieškoti? Aš galiu pasakyti ir be ieškojimo. Visus "veiksnius" — klerikalus, menševikus, ir smetonininkus riša ir jungia kol kas labai pelningas "vadavimo" raketas. Vaidai kyla dėl pasidalijimo. Tai paprasta, natūrali fenomena tarpe raketierių.

"Keleivio" redaktoriai, matyt, turi ką nors ant savo sąžinės ryšium su elektros kėdėje sudeginimu tėvų Rosenbergų. Jie bando save įtikinti, kad jie gerai darė, jog teisino jų nužudymą. Vėl ir vėl jie sugrįžta prie šios temos.

Bet beteisindami jų nužudymą jie dar giliau tą savo nelaimingą sąžinę įklampina. Mat, jie pripažįsta, kad tie jauni dviejų vaikučių tėvai buvo nužudyti už per dr. Fuchs išdavimą "rusų komunistams Amerikos ir Anglijos atominių paslapčių." Vadinasi, mokslinių paslapčių, kaip atomus suskaldyti ir iš jų padaryti jėgą.

Viduramžiuose katalikų bažnyčia degino ant laužo mokslininkus už atidengimą gamtos paslapčių. Dabar už mokslinių paslapčių "išdavimą" žmonės deginami elektros kėdėje. Tai kur skirtumas?

Karo nebuvo. Taikos laikai buvo. Rosenbergams nebuvo primetamas kokių nors karinių slaptybių išdavimas.

Štai kodėl vis daugiau ir daugiau amerikiečių pradeda įsitikinti, kad šių jaunų tėvų nužudymas nepateisinamas. Štai kodėl mums atrodo, kad tie, kurie prisidėjo prie suokalbio juos nužudyti, ir tie, kurie tą darbą dar ir šiandien bando pateisinti, mirs neramia sąžine.

Philadelphiečiai Tarybinėj Parodoj

Įdomų dalyką atliko kai kurie Philadelphijos lietuviai. Apie 40 jų susėdo į busą ir atvyko į Niujorką pamatyti Tarybinės parome.

Tai buvo praėjusį šeštadienį. Svietelio buvo labai daug, nelengva buvo susitikti tuos, kuriuos norėjai susitikti.

Bet štai visai netikėtai antrajame aukšte matau keletą philadelphiečių. Jie buvo jau gerokai vaikščioję, todėl susėdo pailsėti. Pasisveikiname. Pradedame kalbėtis. Na, ir ką jūs pamislysite: gavau $10 Laisvės perkėlimo į naują vietą fondui!

— Aš dar nieko ilgi šiol tam reikalui nedaviau, — prisimena **J. Meškauskas-Mesko.** — Tai štai, prašau priimti mano $5.

Padėkoju. Tuomet draugė **T. Beleckienė** sako:

— Jeigu šitaip, tai duodu ir aš tam pačiam tikslui.— Ir ji išima $5 ir paduoda.

Kiti ten buvusieji sakė, jau pirmiau davė.

Labai ačiū jiems!

Bet tai parodo, kad mūsų žmonių visur gali sutikti ir visur jie pasirodo nuoširdžiais savo spaudos patrijotais.

Beje, šeštadienį parodoje teko sutikti Dr. J. ir K. Stanislovaičius iš Conn.; su jais buvo atvykę jų giminaičiai.

Mačiau grupeles jaunų lietuvių, garsiai kalbančių lietuviškai ir atidžiai stebinčių meno kūrinius,

Buvo nemaža ir brooklyniškių lietuvių.

R. M.

Atsiprašome

Liepos 17 d. pranešime apie Petro Grabausko mirtį keliuose pirmuosiuose egzemplioriuose paduota klaidinga data. Vietoje birželio mėnesio, paduota liepos mėnesį. Atsiprašome tuos skaitytojus, kuriems tie egzemplioriai pateko.

Na, o liepos 21 d. laidoje paskutiniame puslapyje straipsnelis "Iš Aido Choro veiklos" išėjo neištaisytomis korektūromis. Apgailestaujame ir atsiprašome choro korespondentą. Bandysime ateityje tokių klaidų išvengti.

Po miestą pasidairius

Mayfair theatre, 7th Ave. ir 47th St., Manhattane, pradėjo rodyti antrą seriją Soviet Cinepanorama. Per kelias savaites buvo rodoma "Didinga Mano Šalis". Dabar pradėjo rodyti "Žavingasis veidrodis" dokumentalę filmą.

Joje rodoma milžiniški tarybinės santvarkos atsiekimai. Sibiras, kuris savo laikais buvo kalėjimas, dabar paverčiamas į turtingą ir kutūrišką kraštą.

Filmoje jungiama praeitis su dabartiniais ir ateities atsiekimais. Turi daug gražių meniškų scenų.

———

Miesto viršininkai su važiuotės tvarkytojais svarsto nemalonius įvykius. Vieną dieną po East upe užsidegė traukinio elektros įrengimai ir apie 70 žmonių pritroško nuo dūmų. Sekamą dieną vėl tos pat linijos požeminiuose tuneliuose įvyko jėgos nutrūkimas, kuris pusvalandžiui buvo sustabdęs traukinius su 10,000 keliauninkų. Toki įvykiai gali baigtis didele katastrofa.

———

Harlem miesto dalyje, kur gyvena apie pusė milijono negrų, aną dieną vos neįvyko riaušės, nes iš minios buvo pašauti du policininkai. Miesto majoras Wagneris buvo susišaukęs 120 miesto viršininkų, negrų ir baltųjų organizacijų veikėjų ir plačiai diskusavo kaip pastoti kelią rasiniams nesutikimams.

———

Švaros departamentas pastatė 1,000 naujų pintinių dėžių liekanų sumetimui. Jau pirmiau buvo rašyta, kad dabar New Yorke baudžia už mėtymą atliekamų Už numestą tuščią papirosų dėžutę gali bausti $25. popierių ar kitokių dalykų. Liekanas reikia išmesti į pintines dėžes.

———

Senelis James Burney, 72 metų amžiaus, turėjo biskį taupinių Kings County Savings banke. S. Carolina valstijoje susirgo jo švogerka. Jis nuėjo į banką ir išsiėmęs $100 kartu su nuo seniau turėtais $23 manė pasiųsti švogerkai. Bet vos jam iš banko išėjus plėšikas pakišo revolverį po nosimi ir atėmė visus pinigus.

"Norėjau jai pagelbėti, bet dabar negaliu, nes likau be pinigų", sako senelis.

———

Vengrė pabėgėlė Margaret Papji, kuri į mūsų šalį atbėgo po 1956 metų sukilimo prieš Vengrijos liaudį, pasikorė. Ji gyveno 243 W. 98th St., Manhattane. Ta "kovotoja už laisvę" jau nuo seniau buvo nepasitenkinusi ir skundėsi, kad Amerikoje "reikia dirbti".

PAIEŠKOJIMAS

Ieškau Kazimiero Čepo, gyvenančio Chicagoje. Jo brolis (Antanas) gyveno Pakruojo rajone, Bunčių kaime, Rozalimo paštas. Kas žinote apie Kazimierą, prašau pranešti man, už ką būsiu dėkinga. A. Daugelienė, Kurtanava, Panevėžys II, Lithuania, USSR.

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 167 kp. rengia išvažiavimą Rugp.-Aug. 9 d., 1:30 v. dieną, pas Malinauskus, Penfield, N. Y. Graži vieta. Kviečiame visus dalyvauti, piknikas visvien įvyks, Reng. Kom. (59-60)

BROCKTON, MASS.

Mass. Valstijos Moterų Sąryšio metinis piknikas įvyks rugpiūčio (Aug.) 30 d. Liet. Taut. Namo Parke, Winter St. Turėsime skanių namie gamintų valgių, šiltų ir šaltų gėrimų. Bus muzika ir kiti pamarginimai . Prašome dalyvauti. Rengėjos. 59-60)

BROCKTON, MASS.

Laisvės spaudos pikniko (įvykusio liepos 4 ir 5 dd.) raportas bus išduotas liepos 26 d., Liet. Taut. Namo parke, po pietų, nes tą dieną įvyks kitas piknikas, Knygyno ir Liaudies Balso naudai. Taipgi bus ir iš Lietuvos knygų paroda.

Įvyks piknikai Liet. Taut. Namo Parke: Rugp.-Aug. 2, Montello Moterų Apšvietos Klubo; Rugp. 23 d., So. Bostono Am. Liet. Piliečių Klubo; Rugp. 30 d. Nauj. Angl. Moterų Sąryšio. Prašome įsitėmyti dienas ir dalyvauti piknikuose. Geo. Shimaitis. (58-59)

WORCESTER, MASS.

Pikniką rengia abidvi kuopos ALDLD 11 kuopa ir LDS 57 kuopa Liepos-July 26 d., sekmadienį, Olympia parke. Pradžia 12 val. ir trauksis iki vėlumos. Bus skanių valgių, ir gėrimų ir visokių žaismių, už kurias bus duodamos dovanos. Taigi nepamirškite viršminėtos dienos ir būkite sykiu su savo draugais ir pažįstamais.

Kviečia visus abiejų kuopų komitetas. (8-59)

BROCKTON, MASS.

Piknikų Kalendorius

Liet. Taut. Namo Parke

Rugpiūčio 2 d., Moterų Apšvietos Klubo (vietinio) piknikas.

Rugpiūčio 23 d., pikniką rengia Amerikos Liet. Piliečių Klubas (So. Bostono).

Rugp. 30 d., pikniką rengia Mass. Valstijos Moterų Sąryšis.

Rugsėjo 6 ir 7 dd., Montello Vyrų Dailės Grupės piknikas.

Geo. Shimaitis

GILIAI LIŪDIME DĖL

Petro Grabausko

MIRTIES

ir reiškiame širdingą užuojautą jo giminėms ir draugams.

Motiejus Klimas ir duktė
Emily Krupski

Fairlawn, N. J.

Svečiai

Praėjusią savaitę lankėsi detroitiečiai Mikas ir Teofilė Masiai, taipgi jų duktė advokatė Stefanija Masytė, įžymi darbuotoja. Svečiai atlankė New Yorke esamus svarbius veiksmus ir vietoves, taip pat ir mus. Masytė pakvietė visus tuo tarpu darbe buvusius laisviečius į Kultūrinio centro gėlyną ir nufilmavo. Jie, beje, padovanojo Laisvei perkelti fondui dvidešimtinę.

Pirmadienį Laisvės įstaigoje lankėsi iš Baltimore, Md., J. Deltuva ir A. Janavičius. Jie apžiūrėjo mūsų įstaigą ir suprasdami,lėšas, kurios susidarys perkraustant ją, J. Deltuva paaukojo $20, o A. Janavičius $5. Kartu su Deltuva lankėsi ir jo giminaitis iš Woodside.

Svečiai sakė, kad jie buvo pažiūrėti Tarybų Sąjungos parodos New Yorke.

Mūsų įstaiga aplankė senas laisvietis Antanas Raila iš Brocktono, Mass. Jis mus apdovanojo dvidešimtine.

Čia, žinoma, nėra pažymėti tie laisviečiai, kurie mus aplankė išvykdami į Tarybų Lietuvą, ir jų palydovai. Jų buvo daug ir juos visus šioje vietoje įvardinti nėra reikalo, Jų sąrašą rasite pirmajame puslapyje.

———

Detroitas. — Per viena savaitę pagaminta 127,800 naujų automobilių.

JOHN KRAUSS, Inc.

117-09 Liberty Ave.

Richmond Hill, N. Y.

(Smulkmeniškas pardavinėjimas)

MĖSOS IR WURSTWAREN

MATTHEW A. BUYUS

(BUYAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

426 Lafayette St.

MALE and FEMALE

VYRAI-MOTERYS

Patyrę

OPERATORIAI

PRIE SIUVAMŲJŲ MAŠINŲ

Kreipkitės Asmeniškai pas:

ROBERT HALL MFG. CO.

84 Broadway, Brooklyn

Tarpe Wythe Ave. ir Berry Sts.

ST. 2-8808

(59-62)

IŠSIUNČIAME PAKETUS Į USSR

Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

SIUSKITE PAKUS DABAR

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

(Laisniuota per U.S.S.R.)

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Arti subways — Tarp 6th ir 7th Aves. Atdara kasdien 9-6; sekmadieniais 9-4.

MŪSŲ SKYRIŲ RAŠTINĖS:

132 Franklin Ave.	**308 W. Fourth St.**	332 Filmore Ave.
Hartford, Conn.	**Boston 27, Mass.**	**Buffalo 6, N. Y.**
CHapel 6-4724	**Tel. ANdrew 8-5040**	**Tel. MOhawk 2674**
39 Raymond Plaza W.	**900 Literary Rd.**	**11339 Jos. Campau**	**632 W. Girard Ave.**
Newark, N. J.	**Cleveland 13, Ohio**	**Detroit 12, Mich.**	**Philadelphia 23, Pa.**
Tel. MArket 2-2877	**Tel. TOwer 1-1461**	**Tel. TOwnsend 9-3980**	**Tel. WAlnut 5-8878**

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas.

Adresatą pasiekia į 6-7 savaites; oro patštu į 7-12 dienų.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.

Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl muito ir patarnavimo. Katalogas veltui.

Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną.

"ŽAVINGAS VEIDRODIS"

USSR KULTŪROS MINISTERIJA PERSTATO

2-ą Kino Filmą

"ŽAVINGAS VEIDRODIS"

Žavinga kino filma... pražydi su grožybe... matysite Bolšoi Teatro artistus, Kiniečių Pekingo Operą, Piatnitskio Dainų ir Šokių Ansamblį... apysaka, tampanti tikrove!..

"ŽAVINGAS VEIDRODIS" rodomas kartu su Sovietų Paroda New Yorko Coliseume **nebus matomas niekur kitur Jungtinėse Valstijose.**

Dabar iki Rugp.-Aug. 10 d. AIR CONDITIONED **MAYFAIR** 7th AVE. & 47th ST., CI 5-9800

SHOW TIMES: 12:40, 2:30, 4:20, 6:10, 8:00, 9:50